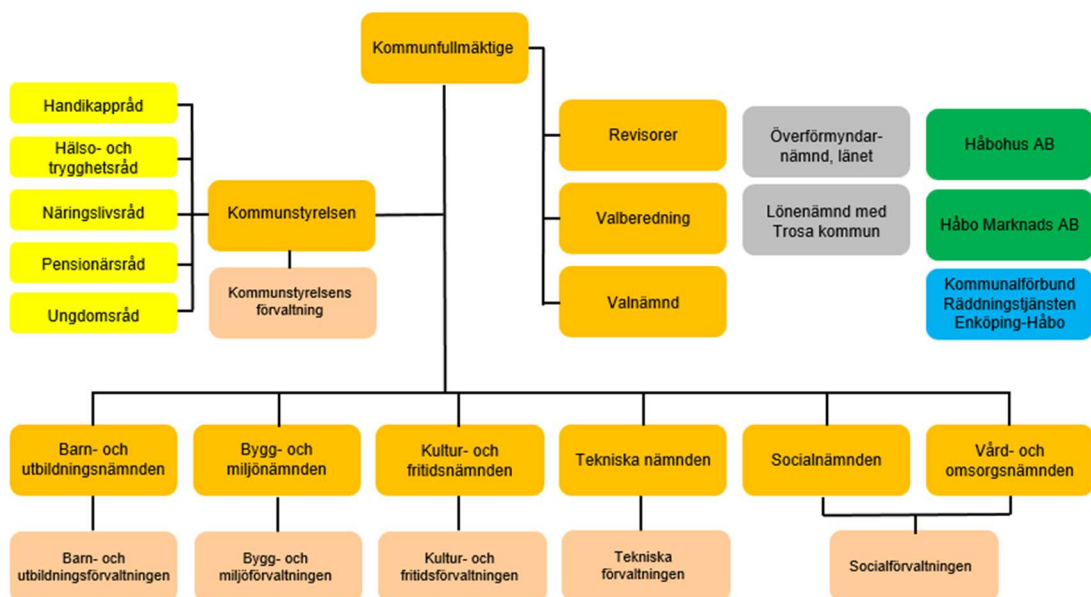

Budget år 2019, plan år 2020-2021

Håbo kommuns organisation

2018-09-28

Rev 2018-11-06

Innehållsförteckning

1 Sammanfattning	3
2 Inledning.....	4
3 Håbo alliansen budget 2019.....	5
4 Mål- och budgetprocess	8
5 Vision och mål för kommunen	10
6 Omvärldsanalys.....	11
7 Befolkningsprognos.....	14
8 Kostnadsanalys.....	20
9 Känslighetsanalys	20
10 Kommunens ekonomiska förutsättningar	21
11 Budget 2019 och plan 2020-2021	24
12 Investeringsbudget.....	29
13 Finansiering.....	31
14 Exploateringsbudget.....	32
15 Ekonomistyrprinciper.....	35
16 Beslut	39

1 Sammanfattning

Enligt kommunallagen 11:8 ska budgeten för kommande år fastställas före november månads utgång och vid valår ska fastställandet ske av nyvalda fullmäktige.

Kommunens budget för år 2019 innebär ett positivt ekonomiskt resultat på 21,0 miljoner kronor vilket motsvarar 1,8 procent av skattenettot. För år 2020-2021 är resultatet 2 % av skattenettot. För år 2019 liksom för kommande år under perioden medför budgetramarna att effektiviseringar måste ske i verksamheterna.

Investeringsbudgeten uppgår till 270,7 miljoner kronor år 2019. Under perioden år 2019-2021 planeras investeringar för totalt 1,2 miljarder kronor.

För att finansiera investeringarna uppgår nyupplåningsbehovet till 127 miljoner kronor år 2019. För perioden år 2019-2021 beräknas totalt 691 miljoner kronor behöva nyupplånas.

Kommunfullmäktiges nya övergripande mål för 2019 och framåt fastställs vid kommunfullmäktiges sammanträde den 10 december.

Följande finansiella mål gäller för 2019 och framåt:

- Kommunens resultat ska över perioden uppgå till i genomsnitt till två procent av skattenettot, exklusive realisationsvinster.
- Överskott och intäkter av engångskaraktär ska i första hand användas till att minska kommunens skuldsättningsgrad eller till för att finansiera kommunens investeringar.
- Exploateringsverksamheten ska totalt sett ge ett ekonomiskt överskott till kommunen.

Ekonomistyrprinciperna har uppdaterats enligt den nya styrmodellen.

Åtgärder med anledning av statsbidrag för att stimulera bostadsbyggande år 2019 ingår i driftbudgeten med 2 miljoner kronor.

2 Inledning

Enligt kommunallagen 11:8 ska budgeten fastställas före november månads utgång och vid valår ska fastställandet ske av nyvalda fullmäktige. Då årets mål- och budgetprocess ska genomföras under ett valår genomförs en delvis förändrad process och tidplan, så att budget fastställs 5 november av nyvalda fullmäktige och mål fastställs av fullmäktige 10 december.

Vårens och sommarens arbete har fokuserats på framtagande av inriktningsbeslut för drift och investeringar, utifrån kommunens ekonomiska situation samt resursfördelning med ledning av bland annat befolkningsförändringar. Inriktningsramar för respektive nämnd har beslutats av kommunstyrelsen i maj.

Parallellt och i linje med inriktningsramarna har förvaltningarna arbetat med verksamhetsanalyser som skulle utmynna i budgetförslag i detalj.

Verksamhetsanalysen, som ingår i budgetförslagen, har visat de förändringar verksamheten står inför de kommande åren och har grundats på en omvärldsanalys. Förändringar i verksamheten som planeras för eller till följd av befolkningsförändringar, ändrade lagar och förordningar mm har beskrivits.

Samtidigt är kommunens ekonomi mycket begränsad de närmsta åren. Den långsiktiga finansiella analysen visar att ett glapp riskerar uppstå mellan kommunens intäkter och de växande behov av skola, vård och omsorg som befolkningsutvecklingen för med sig.

Den politiska beredningen sker under september och oktober. Budget 2019 fastställs av nya kommunfullmäktige den 5 november.

3 Håbo alliansen budget 2019

Håbo kommun är en kommun under stark tillväxt, det kunde vi konstatera redan i förra årets budget. Vår tillväxttakt är något snabbare än riket som helhet. Vårt läge i Mälardalen och vår närhet till Stockholmsregionen bidrar till detta. Av vår arbetande befolkning är det en övervägande del som pendlar, i huvudsak till Stockholmsområdet. Arbetslösheten i kommunen är låg och väntetiderna för en bostad är tyvärr lång. Vi är en ung kommun men vår demografi förändras mot allt äldre invånare.

Detta är utmaningar som diskuterats i årets valrörelse och som är viktiga utgångspunkter när vi nu fördelar resurser till budget 2019 med utblick mot 2021.

Trygghet och valfrihet hela livet

Vi anser att det är viktigt att man ska känna sig trygg med att bli äldre i vår kommun. I jämförelse med andra kommuner har vi i Håbo en relativt stor resurs för äldreomsorg och vi behöver därför se över hur vi kan effektivisera verksamheten utan att sänka kvaliteten. Vi anser också att det är viktigt att man som äldre ska kunna efter eget val välja sin omsorg. Vår ambition är därför att införa LOV (lagen om valfrihet) också i äldreboendet, något som vi idag har i hemtjänsten. Vi ser gärna att ett serviceboende i privat regi kan etableras i Skokloster. Under året ska en äldreplan färdigställas i nära dialog med de berörda, allt i syfte att erbjuda en verksamhet som ger livskvalitet i livets alla skeden. Äldre- och handikappombudsmannen har en viktig övergripande funktion och flyttas därför från vård- och omsorgsnämnden till kommunstyrelsen.

Tillgängliga förskolor med hög kvalitet

Förskolan är en viktig pedagogisk resurs och vi delar uppfattningen att det krävs fler vuxna i verksamheten. Enligt en nyligen genomförd rapport från PWC får vår förskoleverksamhet mycket goda omdömen. Avgörande för detta är hur verksamheten organiseras och bedrivs. Vi har också uppfattningen att förskoleverksamhet mycket väl kan genomföras i mindre enheter i våra mindre orter i kommunen. Allt behöver inte vara förlagt till stora förskolor med åtta enheter. Härigenom skapas närhet i förskoleverksamheten och förmodligen också en mer tillgänglig förskola. Med det befolkningsunderlag vi har i kommunen behöver fler förskolor etableras, det gäller Viby äng, Våppeby, Åsen och Krägga. Investeringsbudgeten fångar in en del av detta, annat kan med fördel genomföras i privat regi.

Utbildning som möter arbetsmarknadens kompetensbehov

Våra företag är under stark tillväxt och ständigt i behov av nya medarbetare. I vår gymnasieskola som är uppskattad av många erbjuds teoretiska linjer. Yrkesutbildningen har vi idag i samverkan med Stockholmsregionen. Vår ambition är att inleda ett motsvarande samarbete med i första hand Enköping vad gäller yrkesutbildning. Men vi vill också att Barn- och utbildning förbereder öppnandet av framför allt program för vård- och omsorgsutbildning, och i samverkan med företagen planerar yrkesutbildning. För att ge alla studerande, inklusive vuxenstuderande, en möjlighet till högskolestudier och vidareutbildning, vill vi att det i samverkan med Fridegårdsgymnasiet etableras ett Digitalt Campus. Det är också dags att planera för en ny gymnasieskola med plats för 1000-1200 elever för att möta de krav på utbildning som våra ungdomar har rätt att kräva och för att möta de behov som finns på arbetsmarknaden.

Bättre förutsättningar för att öka andelen behöriga lärare

För att underlätta rekryteringen av kvalificerade lärare genom att kunna erbjuda heltidsanställningar är ambitionen att över tid etablera fyrparallelliga högstadieutbildningar. Detta gör samtidigt verksamheten på högstadiet mer

kostnadseffektiv. Möjligheten att etablera en F-6 skola i centralorten behöver prövas.

Ett hållbart Håbo för framtida generationer

Vi har höga ambitioner i miljö och klimatarbetet. Medlemskapet i Sveriges Eko kommuner och Gröna Städer är uttryck för detta. Härigenom får vi möjlighet till värdefullt verksamhetsutbyte. Avsikten är också att FNs globala klimatmål ska på lämpligt sätt omsättas i det kommunala arbetet. En fossilfri kommun och en hållbar kommun ställer krav på all verksamhet, allt ifrån hur vårt samhällsbygge i form av bostäder och infrastruktur utformas till hur den mat vi serverar produceras och vad vi gör för att producera vår egen energi där vi tar tillvara avfallet och levererar solenergi från kommunens tak. Revac certifiering av vårt avfall är en viktig pusselbit i det arbetet.

Stärkt föreningsliv för ett innehållsrikt och aktivt liv

Under 2018 har vi infört ett nytt föreningsbidrag som på ett rimligt sätt kan stödja vårt rika föreningsliv. Då kommunen är under stark tillväxt finns ett ökande behov av fritidsverksamhet. Pensionärsföreningarna och Finska föreningen får nu ändamålsenliga lokaler. En fotbollsarena är under utveckling, men det behövs insatser såväl för en arena med möjlighet till publik som för en ny simhall inom något år. I budgeten finns resurser för detta avsatt. Det är angeläget att planeringen av nya arenor sker i nära samarbete med föreningslivet, och att vi också prövar möjligheten till sponsring från bla näringslivet. Föreningslivets subvention av lokaler och arenor motsvarar ca 20 mkr, och det kontanta föreningsstödet uppgår till 3,5 mkr. I budget för 2019 vill vi höja detta till 5 mkr för att stimulera den verksamhet som på ideell basis bedrivs i vår kommun.

Fortsatt fokus på ett bättre näringslivsklimat

”Tillsammans mot 4.0” sammanfattar de insatser som krävs för att vi ska vara en kommun med gott näringslivsklimat. Gemensamt har vi identifierat ett 50 tal åtgärder/initiativ som behöver genomsyra vårt gemensamma arbete med dessa frågor. Det värdegrundsarbete som nu inleds i kommunförvaltningen är en viktig del i detta.

Enklare att delta i upphandlingar och tydligare krav på maten

Kommunen svarar årligen för betydande inköp. I vår upphandlingspolicy behöver vi bli tydligare med möjligheten för vårt lokala näringsliv att medverka. Vi behöver också vad gäller maten i skola och omsorgsverksamhet ställa skärpta krav så att det som köps in uppfyller svenska djuromsorgsregler och i större omfattning är närodlat.

Möjliggör för byggandet av fler villor

Kommunen äger mark för exploatering, såväl i tätorten som runt om i kommunen. En del av den marken är redan planerad för villabebyggelse. Då efterfrågan på villatomter är stort är det vår uppfattning att t.ex. Viby ängs tomtmark bör säljas. Det kan också finnas möjlighet att i redan etablerade villaområden skapa förutsättningar för mer bebyggelse. Och vi har ett antal privata aktörer som vill exploatera mark för byggnation. Vi ser positivt på detta och anser att dessa aktörers behov kan hanteras bl.a. genom ökad plansamverksamhet med privata aktörer så att vi kan få fram de detaljplaner som behövs för byggstart.

Håbo Hus bidrar till ett varierat boende

Håbo Hus har önskemål om etablering i såväl Yttergran, Skokloster som Kalmarsand, vilket vi tycker är bra. Detta kommer att medverka till ett mer varierat boende. När serviceboendet vid Kyrkcentrum blir klart 2020/2021 finns det anledning att se över Håbo Hus ägande av bl.a. Pomona. Vi anser att avkastningen av det ägandet kan användas för att finansiera våra insatser inom äldreomsorgen. Vi avser att ta upp detta i kommande ägardirektiv.

Mer kostnadseffektiv förvaltning av kommunens fastigheter

Redan 2014 initierades en översyn av förvaltningen av kommunens verksamhetslokaler. En inriktning har varit att bilda ett fastighetsbolag som då kan samordna sin verksamhet med Håbo Hus och på så vis troligen leverera en mer kostnadseffektiv fastighetsskötsel. I samband med en sådan förändring finns det också anledning att se över kommunens innehav av fastigheter, samtidigt som vi vad gäller behovet av nya förskolor (stora eller små) och skolor gärna ser att dessa kan etableras av externa aktörer. Vid genomgången av 2019 års investeringsbudget anser vi att även de projekt som planerats för 2018, men som inte genomförts ska prövas på nytt, allt för att vi ska ha en så aktuell investeringsplanering som möjligt.

Investeringsbudgeten för 2019 är fastställd utifrån en samlad bedömning vad som är möjligt och rimligt att genomföra, hänsyn ska tas till det som överförs från år 2018.

Investeringsplanen för 2020-2021 har fokus på friluftsansena, simhall, mötesplats Skokloster, behoven inom förskolan samt förstärkt och utbyggt VA i kommunen.

Alla investeringar ska prövas utifrån möjligheten till extern medverkan

En sund ekonomi med effektiv verksamhet

För en sund ekonomi krävs ett överskott. Vår ambition är minst 2 % i genomsnitt under mandatperioden. För att göra detta möjligt krävs prioriteringar i den verksamhet kommunen har ansvar för, det kommer att krävas nya sätt att arbeta (t ex mer digitalt) och det kommer att krävas att vi på ett kostnadseffektivt sätt kan nyttja de kommunala tillgångarna. I budget 2018 finns ett uttalat mål om effektivitetsinsatser, dock har inte alla verksamheter levererat enligt budget.

Effektivisering är ett ständigt återkommande arbete och vi räknar med minst 2% effektivisering även i 2019 års arbete. Den demografiska utvecklingen ställer krav på ytterligare medarbetare i vård, omsorg och skola, vilket vi bejakar. Däremot anser vi att övrig verksamhet får hantera sitt arbete inom nuvarande personalstater. Inom samhällsbyggnad finns möjlighet att engagera externa resurser då detta till stor del är en verksamhet som över tid ska finansieras av exploitörerna. En löneuppräknings med 2,3 % anser vi rimlig, däremot finns det i svensk ekonomi med dagens inflationstal inget som motiverar en kostnadsuppräknings i övrigt med 2 %. Beaktat vårt effektiviseringskrav har vi räknat med 0 % (gäller dock ej verksamheten under Barn och utbildningsnämnden).

För att klara behoven av effektivisering i 2019 års verksamhet, men även skapa förutsättningar för kommande år, behövs en översyn av kommunförvaltningen i syfte att effektivisera arbetet och särskilt lyfta fram frågor om kommunikation, upphandling, personal och fastighetsskötsel. Det finns också anledning att se över hur den samlade kommunorganisationen på bästa sätt kan stödja det gemensamma uppdraget att leverera tjänster och service till våra kommunmedborgare och företag.

4 Mål- och budgetprocess

4.1 Förändrad process för mål och budget

Enligt Kommunallagen 11:8 ska budgeten fastställas före november månads utgång och vid valår ska fastställandet ske av nyvalda fullmäktige. Eftersom det är valår, och för att kommunfullmäktige i juni beslutade om en reviderad styrmodell, har processen för 2019 sett annorlunda ut än tidigare är.

Budgetarbetet

Förändrad tidplan för budgetarbetet innebär framförallt att vårens och sommarens arbete har fokuserat på framtagande av inriktningsbeslut och förvaltningarnas verksamhetsanalyser med tillhörande detaljbudgetförslag. Den politiska beredningen har skett under september och oktober. Budget 2019 fastställs av nya kommunfullmäktige den 5 november.

De stora skillnaderna i tidplanen och processen mot föregående år är:

- Baserat på planeringsförutsättningarna och befintlig resursfördelningsmodell tar kommunledningsgruppen fram ett förslag till *inriktningsramar* som beslutas på kommunstyrelsens sammanträde den 28 maj.
- Under maj och juni arbetar förvaltningarna med *verksamhetsanalys* utifrån inriktningsbeslut.
- *Kommunledningsgruppens budgetförslag* distribueras till samtliga politiker den 28 juni. Kommunledningsgruppens budgetförslag för 2019 utgår ifrån förvaltningarnas verksamhetsanalys av förändringar i befolkningens sammansättning, förändringar i lagar och förordningar samt möjliga effektiviseringar och omprioriteringar. Struktur och anvisningar för arbetet utarbetas av ekonomiavdelningen.
- Den 11 september hålls en *budgetkonferens* där kommunledningsgruppens budgetförslag för drift och investeringar presenteras. Politiker och förvaltningschefer deltar på konferensen.
- *Politiskt budgetarbete* för att ta fram förslag till budget sker under september och oktober.
- De politiska partierna lägger fram sina *budgetförslag* inför kommunstyrelsens sammanträde den 22 oktober. Budget för år 2019 och plan för 2020-2021 fastställs på fullmäktigesammanträdet den 5 november.

Nämndernas målarbete och kommunfullmäktiges övergripande mål

Den horisontella styrmodellen innebär att varje organisatorisk nivå definierar sitt grunduppdrag och den kvalitet man ska leverera i grunduppdraget, samt tar fram och beslutar ett fåtal utvecklingsmål. Arbetet på nämndnivå skedde under sensommaren och för underliggande organisatoriska enheter sker arbetet under hösten. Nämnden fastställer sina egna verksamhetsplaner.

Den reviderade styrmodellen innebär även att kommunfullmäktige fastställer övergripande mål. Det nya i modellen är att dessa övergripande mål är fristående från nämndernas utvecklingsmål, vilka grundar sig i deras egna resultat och utvecklingsbehov, inte i kommunfullmäktiges mål. Kommunfullmäktiges mål syftar till kommunens långsiktiga utveckling och fokuserar på samhällsutvecklingsfrågor och demokratifrågor – inte på grunduppdraget, service och lagstyrd verksamhet – det sköter ansvarig verksamhet och nämnd själva.

En annan nyhet är att de övergripande målen tas fram tillsammans av hela kommunfullmäktige, i bred samverkan, inte av styrande koalition respektive opposition

i olika spår. Målen ska vara av den karaktär att de grundar sig i utvecklingsfrågor som identifieras gemensamt för kommunens bästa på sikt.

Kommunfullmäktiges nya övergripande mål för 2019 och framåt fastställs vid kommunfullmäktiges sammanträde den 10 december.

4.2 Tidplan

Tidplanen visar de viktigaste händelserna i årets mål- och budgetprocess.

Datum	Aktivitet	Berörd
VÅR		
20 april	Planeringsförutsättningar till förvaltningar	Ledningsgrupp
27 april	Skatteprognos från SKL	
28 maj	KS beslutade om inriktningsramar för nämndernas drift- och investeringsbudget	KS
maj-juni	Förvaltningar arbetar med driftbudget och investeringar i detalj samt mått för resurser och produktion	Förvaltningschef, budgetansvarig
11 juni	Beslut om förändrad styrmodell	KF
29 juni	Förvaltningarnas budget för nämnder skickas till samtliga politiker.	Förvaltningschef
HÖST		
Datum	Aktivitet	Berörd
16 aug	Skatteprognos från SKL	
11 sept	Budgetkonferens - Kommunledningsgruppens budgetförslag presenteras och diskuteras.	Samtliga politiker, kommunlednings-grupp
Sep-okt	Politiskt budgetarbete, tjänstemän finns till förfogande	Politiker
27 sept	Politiska ledningens förslag till budget 2019, plan 2020-2021	Politisk ledning
9 okt	Politiska förslag till budget och mål 2019, plan 2020-2021	Oppositionen
9 okt	Beslut om budget 2019, plan 2020-2021	KS au
15 okt	Konstituerande KF	Nya KF
22 okt	Beslut om budget 2019, plan 2020-2021	Nya KS
5 nov	Beslut om budget 2019, plan 2020-2021	Nya KF
26 nov	Beslut om kommunstyrelsens, kultur- och fritidsnämndens samt tekniska nämndens budget och verksamhetsplan på nämndnivå	KS
10 dec	Beslut om övergripande mål år 2019	KF
Dec	Nämnder beslutar om sin budget och verksamhetsplan	Nämnder och styrelse

5 Vision och mål för kommunen

God ekonomisk hushållning

Enligt kommunallagen ska varje kommun ha en god ekonomisk hushållning i sin verksamhet. En förutsättning för god ekonomisk hushållning är att det finns ett tydligt samband mellan resursåtgång, prestationer, resultat och effektivitet.

Varje organisatorisk nivå definierar sitt grunduppdrag och tar fram utvecklingsmål utifrån fyra perspektiv: målgrupp, medarbetare, verksamhet och ekonomi. Utöver nämnders och verksamheters egna utvecklingsarbete i grunduppdrag och mål tar kommunfullmäktige fram övergripande mål som syftar till att långsiktigt utveckla kommunen ur samhällsutvecklings- och demokratiperspektiv. Dessutom fastställs i samband med budgeten årligen finansiella mål.

Tillsammans utgör det Håbo kommuns systematiska arbete med god ekonomisk hushållning, realiserad via en beslutad styrmodell.

5.1 Vision

I visionen Vårt Håbo 2030 kan man läsa:

”Året är 2030 och Håbo kommun i hjärtat av Mälardalen är en plats för hela livet. Det bor 25 000 invånare i vår växande kommun och vi har hög kvalitet i alla våra verksamheter. Här lever och arbetar vi i en attraktiv miljö med Mälarens vatten och naturen nära inpå oss. Vi ligger i en av Sveriges viktigaste tillväxtregioner med Stockholm runt knuten och vi bygger tillsammans vidare på det goda och hållbara samhället. Håbo år 2030 är en kommun för framtiden.”

Visionen har fyra huvudområden och där framgår det att:

- Vi ska vara **Hållbara Håbo** och sträva mot jämlikhet och delaktighet. Vi tar vårt långsiktiga ansvar för natur och klimat och är energieffektiva och fossilbränslefria.
- Bålsta ska vara en **levande småstad** med en intressant mix av människor, aktiviteter och service. Bålsta är en bra kombination av den täta stadens puls och småstadens stillhet.
- Håbo kommun ska vara den **naturnära Mälarkommunen** genom att tillgängliggöra natur och vattenmiljöer för boende och besökare. Samtidigt har vi ett stort ansvar att förvalta och bevara.
- Håbo kommun ska vara en **aktiv part i Mälardalen** genom att utnyttja sitt strategiska läge i regionen. Vi ska vara en attraktiv marknad för varor, tjänster, arbetsplatser, kompetens och kultur.

5.2 Kommunfullmäktiges mål

Övergripande mål

Kommunfullmäktiges övergripande mål från 2019 och framåt fastställs vid sammanträde 2018-12-10.

Finansiella mål

- Kommunens resultat ska över perioden uppgå till i genomsnitt till två procent av skattenettet, exklusive realisationsvinster.
- Överskott och intäkter av engångskaraktär ska i första hand användas till att minska kommunens skuldsättningsgrad eller till för att finansiera kommunens investeringar.
- Exploateringsverksamheten ska totalt sett ge ett ekonomiskt överskott till kommunen.

6 Omvärldsanalys

6.1 Omvärlden och utmaningar för Region Uppsala

Omvärldsanalysen nedan är hämtad från den regionala utvecklingsstrategin (RUS) för Region Uppsala.

En föränderlig omvärld

Utvecklingen i världen kan beskrivas som genuint osäker och ger upphov till ett antal globala samhällsutmaningar. De är utgångspunkt för FN:s hållbarhetsmål, EU:s strategier och den nationella politiken, där demografisk utveckling, globalisering, klimat, miljö och energi samt social sammanhållning särskilt lyfts fram. Alla människor, företag, stater och regioner påverkas av dessa samhällsutmaningar och har ett ansvar att hantera dem. Det globala hänger ihop med det lokala. I detta avsnitt beskrivs de globala utmaningarna kortfattat, tillsammans med några centrala frågor som den regionala utvecklingsstrategin behöver hantera. Därefter sammanfattas regionens nuläge, dess styrkor och svagheter, vilket landar i tre övergripande utmaningar för vårt län.

Världen knyts samman och allt hänger ihop

Den starkaste utvecklingskraften sedan andra världskriget kommer ur den snabba globalisering som inneburit ett paradigmskifte i hur människor rör sig, företag agerar och samhällen fungerar. Globaliseringen drivs av en snabb teknikutveckling, i synnerhet av framväxten av internet, och sammanlänkade ekonomier. Världens befolkning växer från 7,4 miljarder till omkring 10 miljarder år 2050. På många sätt har världen aldrig haft det bättre. En miljard människor har lyfts ur fattigdom under de två senaste decennierna och den ekonomiska utvecklingen har stärkts.

Städerna växer

En trend som stärks av globaliseringen är urbaniseringen – att människor bor och arbetar i allt större städer. I början av 2010-talet bor hälften av alla människor i städer. År 2030 beräknas andelen öka till 70 procent. I städerna genereras mer än 80 procent av global BNP. Där finns ett brett utbud av arbetstillfällen och arbetskraft. Stadstillväxten erbjuder möjligheter att skapa smarta, hållbara samhällen och städer, med hållbara transportlösningar och energieffektiva byggnader, och införa ny teknik. Många städer lider dock av stora sociala problem, trängsel och miljöförstöring, som måste hanteras för att värna människor och natur.

Tekniken och digitaliseringen utvecklas snabbt

Digitaliseringen av samhället och teknikutveckling har förändrat tillvaron för människor och företag i hela världen på oerhört kort tid. Tekniken kommer att ta stora steg framåt och nya innovationer lär förändra vårt beteende och få dramatiska konsekvenser för staters, näringslivets och individers sammankoppling, produktivitet, effektivitet, ekonomisk tillväxt och sysselsättning.

Digitalisering, smarta telefoner, nya betalningslösningar och innovation stödjer framväxten av nya, revolutionerande affärsmodeller. Ett synligt resultat är en ökad konkurrens, liksom en lokal och global delningsekonomi som gör underutnyttjade resurser tillgängliga för fler.

Klimatet förändras och miljön hotas

Den snabba globaliseringen, växande ekonomier och ökat välstånd sedan 1950-talet har fått och kommer att få stora konsekvenser på jordens klimat och ekosystem. Bara några graders högre medeltemperatur medför allvarliga konsekvenser för kommande

generationers livsförutsättningar. Oförutsedda effekter uppstår, som riskerar att tippa över utvecklingen i en oönskad riktning, bortom människans kontroll. Det krävs en smart och innovationsdriven utveckling som genererar ekonomiskt värde, mänskligt välbefinnande och anpassning till de ramar planeten och miljön sätter. Den svenska ambitionen är att vara internationellt ledande i arbetet med att nå en hållbar utveckling och bli ett av världens första fossilfria välfärdsländer, som visar vägen till hur minskade utsläpp kan kombineras med ekonomisk tillväxt, jobb och välstånd.

Konflikterna och de sociala spänningarna ökar

Historiskt sett pågår få väpnade konflikter i världen, även om antalet har ökat något under senare år. Flera av konflikterna får konsekvenser långt utanför de direkt berörda länderna. En ökad efterfrågan och konkurrens om sinande naturresurser, vatten och livsmedel väntas ge upphov till fler konflikter. De flyktingströmmar som uppstått under senare tid är sannolikt bara början på en större folkvandring som kan komma att pågå i många år framåt. Nationellt riskerar missnöje, orättvisor och utanförskap skapa sociala spänningar som kan följas av främlingsrädsla och minskad tillit i samhället.

Befolkningen växer och andelen äldre ökar

Förändringar i befolkningens sammansättning har stor betydelse för de offentliga välfärdssystemen. Enligt den senaste långtidsutredningen beräknas Sveriges befolkning öka med 3 miljoner invånare fram till år 2060.

Utifrån senare års invandring och befolkningsökning bedöms Uppsala län passera 500 000 invånare omkring år 2050. Under kommande decennier har Sverige stora demografiska utmaningar, med minskande arbetskraft och vikande skatteunderlag. Den högre livslängden innebär att andelen äldre ökar snabbt, vilket på sikt ökar kostnaderna för vård och omsorg, även om äldre människor kommer att vara friska längre än gårdagens.

Den globala konkurrensen ökar och den ekonomiska geografin förändras

Konkurrensen mellan länder, regioner och företag hårdnar, samtidigt som behovet av samarbete ökar. De mest framgångsrika platserna i denna nya ekonomiska geografi lyckas locka till sig investerare, besökare och invånare med de bästa förutsättningarna för hållbar ekonomisk utveckling och jobbskapande. All utveckling är global och lokal, allt hänger ihop lokalt. Administrativa gränser luckras upp och människor och företag verkar i allt större arbetsmarknadsregioner, vilket i sin tur genererar högre ekonomisk tillväxt och sysselsättning än i mindre regioner.

En framgångsrik region med potential

De senaste åren kan Uppsala län uppvisa en, i jämförelse med andra svenska regioner, stark utveckling.

Flera indikatorer pekar på att länet är attraktivt för både företag och individer att bo och verka i. Länet har en stark sysselsättnings- och befolkningsutveckling, vilket tillsammans med ett positivt födelsetal gör området till det snabbast växande i landet vid sidan av Stockholm. Länet har bland landets lägsta arbetslöshet, även om den skiftar mycket mellan kommuner och mellan olika grupper, där utlandsfödda, funktionsnedsatta och ungdomar som hoppar av gymnasieskolan har mycket svårt att komma in på arbetsmarknaden. Länets samlade förmåga till förnyelse och innovation ligger enligt flera mätningar i toppskiktet för riket. Näringslivet har en god internationell konkurrenskraft, med en väl utvecklad basindustri och framstående framtidsbranscher som life science, tech, gröna näringar, energiteknik och avancerade material – från pulverstål till nano-partiklar. Besöksnäringen ökar i omsättning, liksom servicesektorn, och många nya bolag växer fram. Detta, tillsammans med ett starkt

regionalt företags- och innovationsstöd, en diversifierad arbetsmarknad och närhet till ett antal statliga myndigheter, har bidragit till att regionen klarar konjunktursvängningar bättre än flera andra svenska regioner.

Länet ingår i Stockholm–Mälarenregionen – en av Europas snabbast växande – och har en stark tradition av kunskap, kultur och kompetens. Inte minst tack vare Uppsala universitet och Sveriges lantbruksuniversitet, där forskning, utbildning och samverkan främjar kunskap, demokrati och samhällsutveckling. Det geografiska läget i Stockholm–Mälarenregionen, närheten till Arlanda och väl utbyggd kollektivtrafik ger god tillgänglighet inom och mellan regionerna. Länet präglas av närhet och består av åtta kommuner med stor landsbygd, attraktiva tätorter och Uppsala stad som geografiskt nav. Det finns en mångfald av natur- och kulturmiljöer, med kusten, Mälaren,

Dalälven och livsmiljöer som attraherar fler invånare. Trots att Uppsala län kan uppvisa en stark historisk utveckling finns det områden som behöver utvecklas och stärkas. Det handlar exempelvis om att möta efterfrågan på bostäder, livsmedel och upplevelser, öka kapaciteten inom mjuk och hård infrastruktur samt koppla länet till den växande huvudstadsregionen. På det sociala området gäller det att minska arbetslösheten, förbättra folkhälsan och utjämna skillnaderna mellan olika grupper och mellan länets kommuner.

Tre utmaningar för Uppsala län

Genomgången av länets styrkor och svagheter, kombinerat med hot och möjligheter från omvärlden, kan summeras i tre övergripande utmaningar för Uppsala län.

- Att fortsätta växa och vara en tillgänglig region i ett större sammanhang, som erbjuder trygga och stimulerande livsmiljöer och bostäder efter behov, samt minskar miljöbelastningen.
- Att vara en hållbar och nyskapande region som ger förutsättningar för ett växande arbetsliv och värdeskapande företag i en världsledande miljö för innovation, kreativitet och kompetens.
- Att vara en öppen och attraktiv region som genom god ekonomisk bärkraft bidrar till att invånarna kan leva ett gott liv, med hög kompetens, god hälsa och delaktighet i samhälle och arbetsliv.

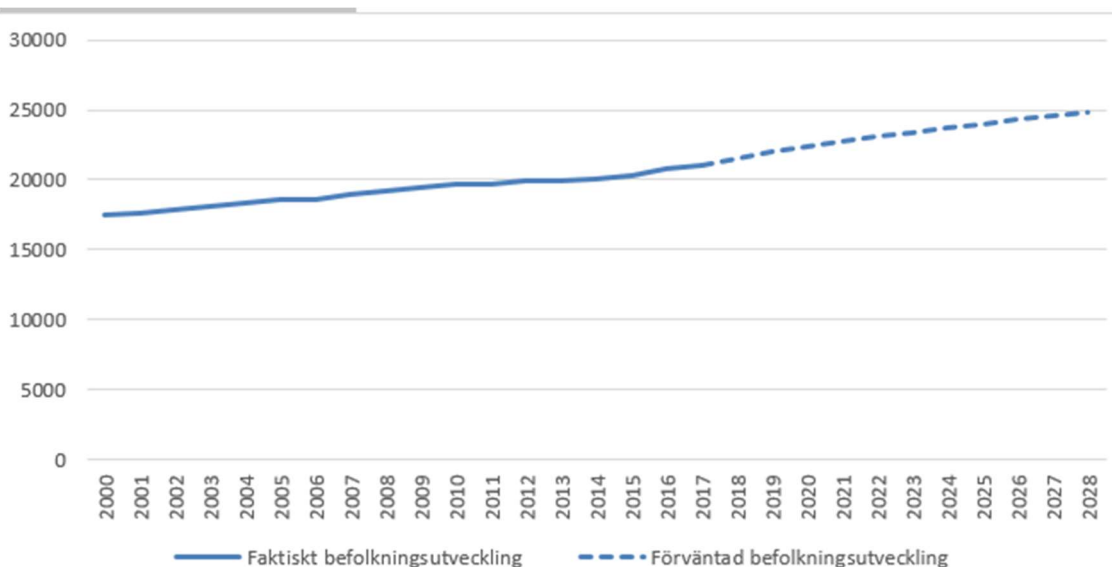
7 Befolkningsprognos

Plan- och exploateringsavdelningen har tagit fram en befolkningsprognos för perioden 2018-2028. Till budget 2019 och plan 2020-2021 ska medelscenariot användas.

Befolkningsprognos Håbo kommun 2018-2028

Den positiva befolkningstillväxten förväntas att fortsätta i Håbo kommun. Enligt befolkningsprognosen kommer befolkningen att öka mest under de första åren, med 440 respektive 460 personer år 2017 respektive 2018, för att därefter successivt sjunka till en befolkningsökning med drygt 260 personer år 2028.

År 2028 förväntas befolkningen öka till 24 825 personer, vilket är en ökning med 3 742 personer jämfört med 2017. Det motsvarar en befolkningsökning med 17,7 procent jämfört med 2017 års befolkningsmängd.

Tabell 1. Befolkningsutveckling 2000 - 2028. Diagrammet visar den faktiska befolkningsutvecklingen mellan år 2000 och år 2017 enligt statistik från SCB, samt den förväntade befolkningsutvecklingen mellan år 2018 och år 2028 enligt befolkningsprognosen.

Under prognosens första år förväntas befolkningsökningen bero på cirka 80 procent positivt flyttnetto och 20 procent positivt födelsenetto. Därefter förväntas fördelningen successivt ändras till att de sista tre prognosåren bero på 65 procent positivt flyttnetto och 35 procent positivt födelsenetto.

Befolkningsökningen förväntas vara högst under prognosens första år, med en befolkningsökning med 2,1 procent, för att därefter sjunka till en ökning med 1,1 procent under prognosens sista år.

År	Folk-mängd	Födda	Döda	Födelse-netto	Inflyttade	Utflyttade	Flytt-netto	Folk-ökning	Folk-ökning i %
2012	19 883	195	112	83	1 188	1 103	85	+168	+0,9 *
2013	19 968	192	122	70	1 100	1 088	12	+85	+0,4
2014	20 034	207	123	84	1 209	1 228	-19	+66	+0,3
2015	20 279	195	118	77	1 364	1 197	167	+245	+1,2
2016	20 737	249	139	110	1 484	1 135	349	+458	+2,3
2017	21 083	196	144	52	1 543	1 248	295	+346	+1,7

År	Folk- mängd	Födda	Döda	Födelse- netto	Inflyttade	Utflyttade	Flytt- netto	Folk- ökning	Folk- ökning i %
2018	21 523	223	132	91	1 553	1 205	348	+440	+2,1
2019	21 983	233	137	96	1 600	1 236	364	+460	+2,1
2020	22 372	242	141	101	1 553	1 266	288	+389	+1,8
2021	22 737	250	146	104	1 551	1 289	262	+365	+1,6
2022	23 081	256	151	105	1 549	1 310	239	+344	+1,5
2023	23 406	261	156	106	1 548	1 329	220	+325	+1,4
2024	23 714	264	160	104	1 549	1 345	204	+308	+1,3
2025	24 010	267	165	102	1 554	1 359	194	+296	+1,2
2026	24 291	268	170	98	1 557	1 374	183	+281	+1,2
2027	24 562	270	175	95	1 562	1 386	176	+270	+1,1
2028	24 825	270	180	91	1 568	1 396	172	+263	+1,1

Tabell 2. Befolkningsförändringar 2012-2028. Statistik från SCB för år 2012-2017, och befolkningsprognos för år 2018-2028. *Folkökning i procent för år 2012 jämförs med föregående år som inte är med i tabellen ovan.

Åldersgrupper

När befolkningsprognosen bryts ner i olika åldersgrupper visas förändringar i kommunens åldersstruktur.

Ålder	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2028
0 år	214	240	250	259	266	272	286
1 -5 år	1 358	1 400	1 441	1 468	1 503	1 513	1 663
6 -9 år	1 163	1 141	1 165	1 187	1 225	1 294	1 405
10 -12 år	934	957	922	940	921	916	1 045
13 -15 år	903	921	954	962	984	950	1 014
16 -18 år	858	869	911	928	944	973	960
19 -24 år	1 323	1 376	1 402	1 420	1 450	1 496	1 588
25 -44 år	5 030	5 127	5 230	5 312	5 383	5 470	5 927
45 -64 år	5 550	5 659	5 820	5 980	6 054	6 140	6 484
65 -74 år	2 388	2 324	2 243	2 127	2 081	2 010	2 058
75 -79 år	736	840	909	987	1 055	1 086	877
80 år och äldre	626	667	735	802	871	961	1 517
Summa	21 083	21 523	21 983	22 372	22 737	23 081	24 825
Förändring mellan åren	346	440	460	389	365	344	

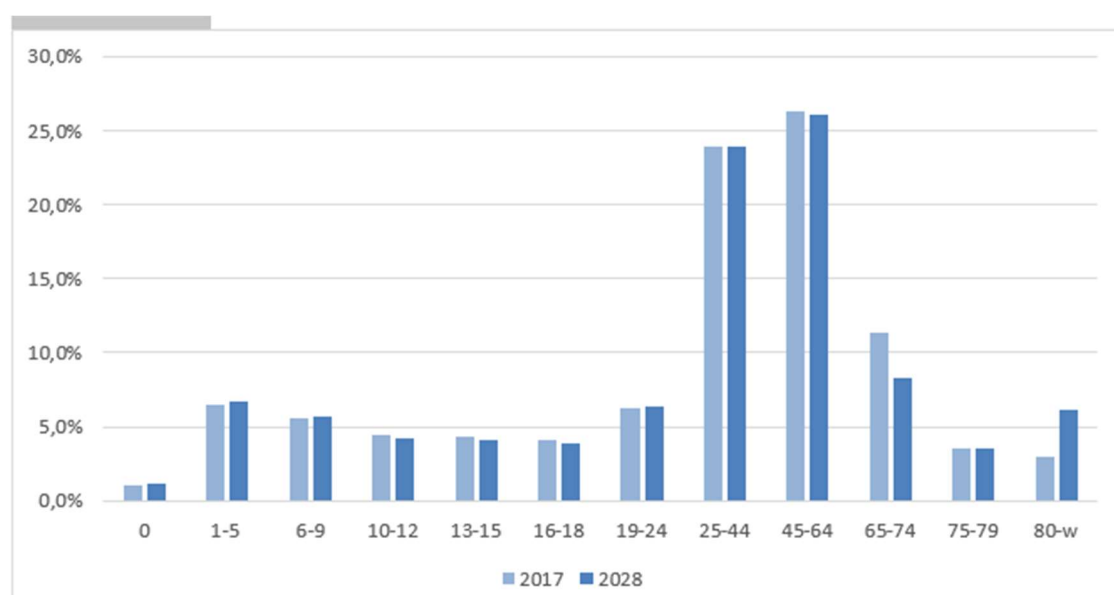
Tabell 3. Befolkningsmängd per åldersgrupp. Statistik från SCB år 2017, befolkningsprognos 2017-2027.

Den största förändringen sker bland personer över 80 år. 2017 uppgick antalet äldre över 80 år till 626 personer. Enligt befolkningsprognosen förväntas antalet öka till 1517 personer år 2028. Detta motsvarar en ökning med knappt 890 personer, vilket motsvarar

en ökning med 142 procent. Andelen äldre personer över 80 år uppgick 2017 till 3,0 procent av den totala befolkningen, och 2028 förväntas andelen ha ökat till 6,1 procent av befolkningen.

Under prognosperioden förväntas även antalet personer mellan 65 och 74 år att minska, från knappt 2390 personer år 2017 till 2058 personer år 2028 vilket motsvarar en minskning med 330 personer. Detta innebär en minskning med 13,8 procent jämfört med 2017. Andelen personer mellan 60 och 74 år uppgick 2017 till 11,3 procent av den totala befolkningen. Andelen förväntas enligt befolkningsprognosen att minska till 8,3 procent av den totala befolkningen 2028.

I övriga åldersgrupper sker endast ringa förändringar i andel av den totala befolkningen, enligt tabellen nedan.

Tabell 4. Åldersgrupper som andel av den totala befolkningen 2017 och 2028. Statistik från SCB för år 2017, befolkningsprognos för år 2028.

Om befolkningsprognosen

Håbo kommun har tidigare gjort årliga befolkningsprognoser själva, men beställer sedan 2017 befolkningsprognos från Statistiska Centralbyrån, SCB. SCB har gjort antaganden om fruktsamhet, dödlighet, inflyttning, utflyttning och immigration.

I den prognosmodell som används utgår framskrivningen från befolkningen efter ålder och kön 2017-12-31. Dödligheten antas följa samma utveckling som riket under prognosperioden, enligt SCB:s riksprognos. Dödligheten justeras dock regionalt i åldersklasserna 20 – 64 år och 65-90 år för män och kvinnor efter jämförelse med rikets dödlighet under perioden 2008-2017. Fruktsamheten antas följa utvecklingen för riket, men nivån justeras regionalt.

Den tidigare observerade in- och utflyttningen till varje region utgör grunden för antaganden om omflyttningen. Kön- och åldersfördelningen för inflyttning baseras på tidigare flyttmönster. Inflyttningsmönstret kan sedan justeras för varje prognosår efter åldersfördelningen i SCB:s riksprognos. Utflyttningsrisken baseras på tidigare års flyttmönster. Immigrationen till kommunen baseras på den antagna immigrationen till riket enligt riksprognosen.

Håbo kommun har även försett SCB med uppgifter om den förväntade bostadsproduktionen under prognosåren, som ingår som underlag till den förväntade

inflyttningen.

Kommunen har beställt tre prognoser utifrån den förväntade bostadsproduktionen; scenario låg, medel och hög. Scenario medel utgör kommunens huvudprognos, och är det scenario som redovisas ovan. De första tre prognosåren, 2018-2020, baseras de tre scenarierna på samma förväntade bostadsproduktion. Under efterföljande prognosår, 2021-2028 baseras scenarierna på olika bostadsproduktionstakter. Scenario låg bygger på ett årligt tillskott om 150 bostäder, vilket är i nederkanten av kommunens bostadsförsörjningsprogramms riktlinjer om 150-200 bostäder årligen. Scenario medel, som utgör kommunens huvudscenario, baseras på bostadsförsörjningsprogrammets övre målsättning om 200 bostäder årligen. Scenario hög motsvarar en ytterligare förhöjd byggtakt om 300 bostäder årligen.

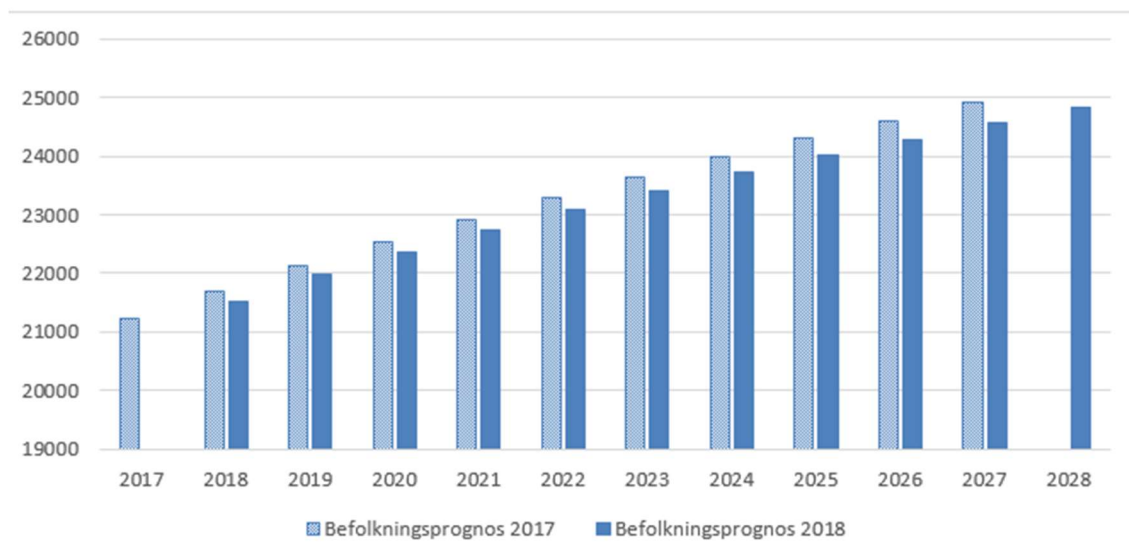
År	Scenario låg	Scenario medel	Scenario hög
2017	21 083	21 083	21 083
2018	21 523	21 523	21 523
2019	21 983	21 983	21 983
2020	22 372	22 372	22 372
2021	22 690	22 737	22 982
2022	22 989	23 081	23 265
2023	23 271	23 406	23 676
2024	23 538	23 714	24 068
2025	23 792	24 010	24 447
2026	24 032	24 291	24 810
2027	24 262	24 562	25 162
2028	24 484	24 825	25 506

Tabell 5. Befolkningsmängd år 2017-2028 enligt befolkningsprognosens tre scenarier. Statistik från SCB för år 2027, befolkningsprognos för år 2018-2028.

Skillnad mellan befolkningsprognos 2017 och befolkningsprognos 2018

2018 års befolkningsprognos visar en något lägre utveckling än 2017 års befolkningsprognos. Vid förra årets befolkningsprognos slutår 2027 förväntades befolkningen uppgå till drygt 24 900 invånare, vilket kan jämföras med drygt 24 560 invånare år 2027 enligt årets befolkningsprognos. Detta motsvarar en skillnad med 340 personer.

Skillnaden mellan de två befolkningsprognoserna kan förklaras genom de osäkra antagandena om bostadsproduktionen och bostadsmarknaden, som påverkar den förväntade inflyttningen och därigenom den totala befolkningsökningen.

Tabell 6. Jämförelse mellan den förväntade befolkningsmängden enligt 2017 års befolkningsprognos och årets befolkningsprognos.

7.1 Bostadsproduktion

Under 2017 färdigställdes totalt 177 nya bostäder, sett till utfärdade slutbesked. I Frösundavik sammanställdes 89 småhus och lägenheter under året. I centrala Bålsta färdigställdes den sista etappen i projektet Glastomten med 18 lägenheter, samt projektet Lyckebo med 33 nya lägenheter. Utöver dessa bostäder har även 37 småhus uppförts i kommunen under 2017.

Tabellen nedan visar en förväntad möjlig bostadsproduktion i kommunen under åren 2018-2020, samt en utblick mot 2025. Flera av projekten har dock en osäker tidsplan, vilket i regel beror på att projekten ännu är i tidiga skeden. Det gör också att det finns en osäkerhet i volymen bostäder.

Sammanställningen visar att många nya bostäder kan möjliggöras under kommande år. Håbo kommun har en god planberedskap, men det är marknaden och efterfrågan på bostäder som styr byggherrarnas tidsplan. Enligt kommunens bostadsförsörjningsprogram som antogs 2015 har kommunen som målsättning att det ska produceras 150-200 bostäder per år i kommunen. Sammanställningen visar att det förväntade bostadsbyggandet fram till 2020 överensstämmer med bostadsförsörjningsprogrammets riktlinjer.

De flesta bostäderna planeras i Bålsta, framför allt i de centrala delarna. Bålsta centrum är kommunens största projekt, där den första etappen förväntas påbörjas under 2019 och färdigställas under första halvan av 2020-talet.

Under 2018 och 2019 kommer utvecklingen av Väppeby att fortgå. BoKlok förväntas färdigställa sina fyra etapper på Väppeby äng, vilket ger ett tillskott av 125 bostadsrätter och cirka 40 hyresrätter under de kommande två åren. Under 2018 förväntas Håbohus att färdigställa ett 30-tal bostäder för personer med funktionsnedsättningar samt för bostadssociala ändamål i Väppeby (Dessa bostäder är dock inte medräknade i tabellen nedan). Under 2019 förväntas Håbohus även färdigställa ett 80-tal hyreslägenheter och två gruppboenden för LSS-verksamhet i området. Götenehus förväntas även färdigställa den första etappen i Lindegård vilket ger ett tillskott om cirka 30 småhus 2019.

Utöver detta kommer utvecklingen i Frösundavik att fortgå, då området Mellanby färdigställs med ett 20-tal bostadsrättsmåhus som förväntas vara redo för inflyttning under 2018. Även i Viby äng förväntas utvecklingen fortgå då ett 30-tal bostadsrätter förväntas färdigställas, som komplement till den befintliga bebyggelsen under 2019. I

Skokloster förväntas ett 40-tal bostadsrättssmåhus att färdigställas och bli redo för inflyttning under 2018 och 2019.

Utöver detta förväntas även ett 50-tal småhus tillkomma under 2018 och 2019.

Förväntad bostadsproduktion				
Flerbostadshus				
År	Bostadsrätter	Hyresrätter	Småhus	Summa
2018	40	40	65	145
2019	110	85	50	245
2020	85	60	60	205
Totalt till och med 2020	235	185	175	595
Förväntat 2021-2025		780	170	950

Den förväntade bostadsproduktionen under 2021-2025 anges endast som det förväntade antalet lägenheter i flerbostadshus samt småhus. Detta eftersom det råder stort osäkerhet kring den framtida bostadsutvecklingen, då upplåtelseformerna till stor del är beroende av konjunkturläget och bostadsmarknadens utveckling.

8 Kostnadsanalys

Den senaste officiella statistiken över kommunens kostnader avser år 2017. Kommunens faktiska kostnader för år 2017 jämförs med de kostnader kommunen normalt skulle ha utifrån sina strukturella förutsättningar och en genomsnittlig kostnadsnivå, vilket benämns referenskostnad. Referenskostnaden används i utjämningsystemet för ge kommunerna samma ekonomiska förutsättningar att bedriva obligatorisk verksamhet.

Av tabellen nedan framgår det att Håbo kommuns kostnader för de största verksamheterna år 2017 är 23,9 mkr högre än kommunens referenskostnad.

	För-skola	Fritids-hem	Grund-skola F-9	Gymna-sie-skola	LSS	IFO	Äldre-omsorg	Totalt
Avvikelse i procent	-4,40 %	-8,80 %	5,80 %	4,30 %	4,50 %	11,70 %	12,70 %	
Nettokostnad kr per invånare	6 761	1 676	14 099	4 782	3 031	2 581	7 492	
Referenskostnad kr per invånare	7 073	1 837	13 322	4 585	2 901	2 922	6 649	
Skillnad kr per invånare	-312	-161	777	197	130	-341	843	
Skillnad, mkr	-6,6	-3,4	16,4	4,2	2,7	-7,2	17,8	23,9
<i>Skillnad 2016, mkr</i>	<i>-0,9</i>	<i>-7</i>	<i>6,1</i>	<i>-0,5</i>	<i>3,3</i>	<i>-6,4</i>	<i>18,3</i>	<i>12,9</i>

De största avvikelser återfinns inom verksamheterna äldreomsorg och grundskola. För äldreomsorg är kostnaden 17,8 miljoner kronor högre än referenskostnaden och för grundskolan är kostnaden 16,4 miljoner kronor högre.

Det är viktigt att analysera orsaken till att kommunens kostnader avviker från referenskostnaden och överväga vilka möjligheter som finns att anpassa verksamheten mot referenskostnadsnivån.

9 Känslighetsanalys

Kommunens ekonomi är utsatt för påverkan från omvärlden. En känslighetsanalys som visar förändringar i ett antal storheter ger följande riskexponering för år 2019:

- Ökade löner med 1 procent - motsvarar 8,1 miljoner kronor i ökade kostnader
- Effektivisering med 1 procent - motsvarar 11 miljoner kronor i sänkta kostnader
- 100 fler/färre invånare - motsvarar 10 miljoner kronor i ändrade skatteintäkter
- Räntan ökar med 1 procent - motsvarar 3,1 miljoner kronor i ökade kostnader
- Ökad upplåning 100 miljoner kronor - motsvarar 1,5 miljoner kronor i ökade kostnader
- Höjd skatt 50 öre - motsvarar 25 miljoner kronor ökade intäkter

10 Kommunens ekonomiska förutsättningar

Förutsättningar för kommunsektorn

I sitt senaste cirkulär 18:18 gör Sveriges Kommuner och Landsting följande bedömning:

”Svensk ekonomi är inne i en högkonjunktur och vi räknar med att BNP växer med närmare 3 procent i år. Inhemsk efterfrågan förväntas försvagas under 2019, men samtidigt blir utvecklingen i omvärlden något bättre vilket gynnar svensk export. Högkonjunkturen når då sin topp, men svensk BNP växer långsammare. I och med att antalet arbetade timmar inte beräknas öka alls nästa år sker det en snabb uppbromsning av skatteunderlagstillväxten. Det innebär att ett betydande glapp riskerar uppstå mellan kommunsektorns intäkter och de kraftigt växande behov av skola, vård och omsorg som den snabba befolkningsutvecklingen för med sig.”

Förutsättningar för Håbo kommun

Under 2017 redovisades en långsiktig finansiell analys av kommunens ekonomi till kommunstyrelsen i samband med budgetprocessen för åren 2018-2020. Analysen genomfördes av Sveriges kommuner och landsting. Den långsiktiga finansiella analysen gjordes med tanke på de stora demografiska förändringar som väntas de kommande åren. Enligt SCB:s befolkningsprognos och kommunens bostadsförsörjningsplaner kommer de beräknade demografiska behoven att överstiga skatteintäkterna de kommande tio åren. Utredningen redovisade också att den förväntade befolkningsökningen leder till att såväl behoven av, som kostnaderna för, kommunal verksamhet kommer att öka. Totalt handlar det om en ökning på 353 miljoner kronor i fasta priser (2015 års priser) under perioden 2015–2027 vilket är en ökning med drygt 32 procent. Den verksamhet som sticker ut vad beträffar det demografiska trycket är framför allt äldreomsorgen.

Detta och en hög investeringsvolym i verksamhetsfastigheter, fritidsanläggningar och teknisk infrastruktur under de närmaste åren måste finansieras. En viktig grundpelare är då att redovisa ett resultat som finansierar merparten av investeringarna för att slippa öka skuldsättningen alltför kraftigt i kommunen. Då kommer framtida generationer inte tvingas finansiera det som tidigare generationer har konsumerat, utan kan få använda sina skatteintäkter fullt ut för egen konsumtion.

Utredningens sammanfattande bedömning är att det planerade bostadsbyggandet och den befolkningsökning som följer av densamma är nödvändig för kommunens framtida tillväxt.

Men liksom för de flesta kommuner står Håbo kommun inför stora utmaningar. Om inte staten skjuter till mer pengar måste kommunen antingen höja skatten eller vidta åtgärder som kraftigt sänker kostnaderna (alternativt både och).

Det kan också bli svårt att genomföra planerade investeringar. För att hålla de finansiella kostnaderna nere krävs ett bra resultat, minst 2 % per år men helst 4 % och att kommunen fortsätter stärka resultatnivån de kommande åren.

Utredningen konstaterade också att kommunen har en betydande besparingspotential. Besparingspotentialen är störst inom äldreomsorgen, LSS och gymnasieskolan.

Förutsättningar under perioden 2019-2021

Den senaste skatteprognosen enligt SKLs cirkulär 18:27 visar att kommunen för år 2019-2021 har ett begränsat ekonomiskt utrymme för kostnadsökningar.

När resultatet läggs på en låg nivå år 2019, knappt 2 % av skatteintäkter och generella

statsbidrag omkring 1,9 % av skatteintäkter och statsbidrag, är det ekonomiska utrymmet cirka 67 miljoner kronor inklusive generella statsbidrag för flyktingmottagande och byggstimulans år 2019. För år 2020-2021 är prognosen sämre än 2019. Det ekonomiska utrymmet för kostnadsökningar ligger på cirka 50 miljoner kronor för respektive år.

Beräkningen är preliminär och kan förändras utifrån nya prognoser för skatteintäkter, befolkning och löneökningarnivå.

Eftersom kommunens befolkning växer, främst i yngre och äldre åldrar, innebär det att de ökade resurserna främst måste gå till fler platser inom förskola, skola och äldreomsorg. Beräkningar visar att dessa förändringar kostar cirka 30 miljoner kronor årligen. Tillsammans med löne- och prisökningar går i princip hela intäktsökningen till befolkningsförändringen.

Det medför att alla andra kostnadsökningar i verksamheterna måste lösas genom förändringar inom verksamheterna. Förvaltningarna måste ta ett stort ansvar för att genomföra nödvändiga förändringar för att kunna finansiera dessa kostnadsökningar.

Kommunen har som finansiellt mål att ha ett resultat på 2 procent i genomsnitt av skatte- och statsbidragsintäkterna under perioden. Det motsvarar cirka 25 miljoner kronor årligen. Detta överskott ska bland annat gå till att delfinansiera investeringar, för att allt inte ska behöva lånefinansieras. Det är därför viktigt att budgetera med minst 2 procent i resultat för att ha en buffert om intäkterna blir lägre än beräknat. Detta för att undvika akuta besparingsåtgärder under året.

Osäkerheten i skatte- och statsbidragsprognosen

Skatte- och statsbidragsprognosen bygger på att kommunens befolkning fortsätter att öka relativt mycket jämfört med tidigare år. Om befolkningsökningen är cirka 100 färre än beräknat, innebär det lägre intäkter med cirka 10 miljoner kronor år 2019, vilket motsvarar cirka 1 procent av de totala skatteintäkterna.

Osäkerheten som befolkningsutvecklingen orsakar, tillsammans det kända lägre ekonomiska utrymmet för kommande år, gör att fortsatta ständiga effektiviseringar krävs i verksamheten.

Att notera är att kostnadsnivån inom äldreomsorgen, LSS och även skolområdet, är fortsatt hög samtidigt som dessa målgrupper kommer att växa i framtiden.

10.1 Skatteunderlagsprognoser

I den senaste skatte- och statsbidragsprognosen som publicerades av SKL 16 augusti (cirkulär 18:27) är skatteunderlagets ökning totalt under perioden 2017-2019 uppreviderad med en halv procentenhet.

Detta jämfört med den prognos SKL presenterade i april (cirkulär 18:18) och som användes till inriktningsramar i kommunstyrelsen i juni.

Procentuell förändring	2017	2018	2019	2020	2021	2017–2021
SKL aug	4,5	3,7	3,3	3,3	3,9	20,1
SKL apr	4,5	3,8	3,2	3,1	3,7	19,6
Reg apr	4,5	3,6	3,9	3,7	3,5	20,8
ESV apr	4,5	3,4	3,5	3,2	2,9	18,8

Källa: Ekonomistyrningsverket, Regeringen, SKL.

10.1.1 Skatte- och statsbidragsintäkter för planperioden

För planperioden har nedanstående skatte- och statsbidragsintäkter beräknats utifrån SKLs modell, kommunens befolkningsprognos samt bedömning av statsbidraget för byggstimulans. Jämfört med SKLs prognos i april, som var underlag till inriktningsramarna, beräknas nu skatte- och statsbidragsintäkterna för år 2019 till 1 miljon kronor högre.

Statsbidrag för att stimulera bostadsbyggande är nu budgeterat med 2 miljoner kronor år 2019, men det finns osäkerheter med storleken på bidraget.

Av tabellen framgår att skatte- och statsbidragsintäkterna för år 2018 väntas bli 8,3 miljoner kronor lägre än budgeterat, till följd av sämre skatteunderlagsutveckling och lägre befolkningstillväxt, jämfört med när budget 2018 fastställdes i höstas.

Till år 2019 ökar skatte- och statsbidragsintäkterna med 74,1 miljoner kronor jämfört med budget 2018. Åren 2020-2021 ökar intäkterna med cirka 50 miljoner kronor årligen.

Från år 2021 ingår det särskilda statsbidraget för flyktingmottagande, välfärdsmiljarderna, helt i regleringsposten.

mkr	Budget 2018	Prognos 2018	Prognos 2019	Prognos 2020	Prognos 2021
Skatteintäkter	1 060,4	1 061,9	1 096,2	1 138,8	1 195,4
Inkomstutjämnning	89,2	80,5	97,3	107,8	111,2
Kostnadsutjämnning exkl befolkningsökning	-21,4	-22,5	-18,8	-26,4	-26,9
Befolkningsökning	0	0	8,9	10,0	7,1
Regleringsavgift	3,2	3,3	9,4	15,5	14,4
LSS-utjämnning	-47,7	-47,1	-44,9	-45,9	-46,7
Fastighetsavgift	40,9	40,2	41,9	41,9	41,9
Särskilt statsbidrag, flykting	4,7	4,7	4,3	2,6	0
Särskilt statsbidrag, byggstimulans	1,2	1,2	2,0	0	0
Summa	1 130,5	1 122,2	1 196,3	1 244,3	1 296,4

11 Budget 2019 och plan 2020-2021

11.1 Skattesats år 2019

Kommunens skattesats ska vara oförändrat 21,34 utifrån kommunens finansiella målsättning.

11.2 Beräkning av nämndernas ekonomiska ramar i driftbudget

Befolkningsförändring

Befolkningsförändringar är beräknade utifrån 2018 års budgetramar samt befolkningsprognos för respektive år. För 2019 är det en ökning med 28,0 miljoner kronor.

Löneökning

Inför år 2019 avsätts 18,0 miljoner kronor för löneökningar motsvarande ett snitt på 2,3 procent enligt det så kallade märket. 2 procent fördelas till nämnderna och 0,3 procent behålls centralt för senare fördelning utifrån satsningar. PO-pålägget kommer att ökas marginellt från 39,00 till 39,17 procent på lönekostnaden. Vid budgetberäkning ska löneökning beräknas med 2,0 procent.

Prisökning

Budget för prisökning 2,6 miljoner kronor, motsvarande 2 procent ökning för köp av verksamheter externt har tillförts barn- och utbildningsnämnden. Hänsyn ska tas till faktiska prisökningar när budget beräknas.

Kapitalkostnader

Kultur och fritidsnämnden tillförs 335 000 kronor för nytt ridhus Lundby. Nämnden tillförs även 2 638 000 kronor för kapitalkostnader för ny fotbollsanläggning, vilket är öronmärkt endast för detta. Detta på grund osäkerhet om när anläggningen tas i anspråk och kapitalkostnader börjar belasta nämnden. Om kapitalkostnaderna blir lägre ska motsvarande överskott lämnas.

Kapitalkostnaderna för fastigheter och anläggningar minskar främst till följd av sänkt internränta. Detta gör att gatuavdelningens budgetram minskas med 884 000 kronor och fastighetsavdelningens ram minskar med 3,8 miljoner kronor, total minskning 7,7 miljoner kronor.

Barn och utbildningsnämnden tillförs 637 000 kronor för Frösundaviks förskola (helårseffekt).

Internhyra

Internhyran debiteras för användning av kommunens fastigheter och inhyrda lokaler, av fastighetsavdelningen. Internhyran har justerats utifrån budgetförändring för fastighetsavdelningen, faktiska kostnader år 2017 samt användning av lokalerna. Motsvarande omfördelning görs av nämndernas budgetram så att ramen täcker kostnaderna för respektive nämnd.

Justering engångsåtgärder

Justering har gjorts av nämndernas ramar år 2019 för engångsinsatser som görs endast år 2018. Totalt är det en minskning av ramarna med 980 000 kronor.

Endast för år 2019 tillförs kommunstyrelsen 800 000 kronor (processkartläggning) och bygg- och miljönämnden 1,2 miljoner kronor (Håbomässan och övriga åtgärder) för att stimulera bostadsbyggande. Det finansieras genom att öka budgeten för generella statsbidrag med 2 miljoner kronor.

Ny organisation

Som följd av ny nämndorganisation 2019 tillförs de nya nämnderna kultur- och fritidsnämnden och tekniska nämnden 500 000 kronor vardera för arvoden och nämndsekreterare. 700 000 finns i budget hos kommunstyrelsen och överförs, men ytterligare 300 000 kronor tillförs. Äldre- och handikappombudsmannen flyttas från vård- och omsorgsnämnden till kommunstyrelsen, 500 000 kronor.

Övrigt

Räddningstjänsten tillförs 407 000 kronor enligt beslut i direktionen. Överföring av budget 550 000 kronor från centrala projekt till IT för Microsoft Office, en digitaliseringsåtgärd. Vård- och omsorgsnämnden tillförs 4,6 miljoner kronor för helårseffekt av korttidsboendet som startar september 2018. Budget till förfogande tas bort. Revisionens budget ökas med ytterligare 79 000 kronor enligt revisionens budgetäskande.

Tillskott

Nämnderna tillförs totalt 28,5 miljoner kronor i budget som tillskott.

Kommunstyrelsen tillförs 1,25 miljoner kronor för sjukfrånvaroprojekt och övrigt inom personalavdelning.

Kultur- och fritidsnämnden tillförs 1,5 miljon kronor för att höja föreningsbidrag från 3,5 miljoner kronor år 2018 till 5 miljoner kronor år 2019.

Barn- och utbildningsnämnden tillförs 7 miljoner kronor.

Socialnämnden tillförs 6 miljoner kronor.

Vård- och omsorgsnämnden tillförs 13 miljoner kronor.

Effektiviseringskrav

Effektiviseringskrav ställs på nämnderna med totalt 22,3 miljoner kronor och budgetramarna sänks.

Internräntan sänks till 1,5 procent

Internräntan sänks från 2 procent år 2018 till 1,5 procent år 2019 till följd av lägre upplåningsränta. Vid budgetering av kapitalkostnader ska således internräntan beräknas till 1,5 procent av investerat belopp. Eftersom kommunens genomsnittliga räntekostnad är 1,5 procent, gäller den räntesatsen även exploateringsinvesteringar.

Detta innebär något sänkta kapitalkostnader för verksamheterna.

Statsbidrag för att stimulera bostadsbyggande

Det statsbidrag som avser att stimulera åtgärder för ökat bostadsbyggande har tillfallit Håbo kommun 2016 och 2017. De två årens bidrag uppgick totalt till drygt 9 miljoner kronor. Ansökan har gjorts under 2018 och beslut väntas i november och bidraget ska vara utbetalat senast den 1 december. Mot bakgrund av detta statsbidrag föreslås under verksamhetsåret 2019 särskilda medel om 2 miljoner kronor avsättas för åtgärder som syftar till att stimulera ökat bostadsbyggande.

Behovet att arbeta med ständiga förbättringar är stort. I ett strukturerat kvalitetsarbete är processkartläggning ett utmärkt verktyg att utveckla verksamheterna och därför föreslås del av dessa medel avsättas för en tjänst som under 2019 fokuserar på att stötta förvaltningarnas arbete med processkartläggning. För det ändamålet avsätts 800 000 kronor för inrättande av tjänsten och omkostnader kopplat till uppdraget.

Kommunens deltagande i Håbomässan har de senaste två åren medfört kostnader i

storleksordningen 200 000 kronor och då aktiviteten för närvarande inte har egen finansiering i budget och till del syftar till att lyfta fram det som planeras och byggs i form av nya bostäder så föreslås även medel för Håbomässan 2019 ingå här.

Verksamheterna inom tekniska avdelningen, plan- och exploateringsavdelningen och bygg- och miljöförvaltningen bidrar på olika sätt i olika skeden för att förutsättningarna ska vara så goda som möjligt för en smidig hantering inom plan- och bygglovsverksamheten, utbyggnad av infrastruktur och sedermera drift av de färdiga offentliga miljöerna. En miljon kronor föreslås avsättas till dessa verksamheter för specifika åtgärder som underlättar för bostadsbyggandet. Inom bygglov handlar det om att utveckla fler e-tjänster samt ta flera steg mot digital handläggning i myndighetsutövningen. För att komma dithän krävs programvaror och utbildningsinsatser. Inom miljöavdelningen kan projektet Serverat leda till vissa extra kostnader, och företagaren får stor nytta av tjänsten samtidigt som personalen inom berörda verksamheter avlastas. På plansidan finns behov att tillsammans med kart, mät och GIS slutföra projektet med smarta sömlösa detaljplaner vilket i sin tur är en förutsättning för en mer långtgående digitalisering. Inom tekniska avdelningen kan det handla om utredningar av olika slag. Sammantaget bedöms dessa åtgärder tillsammans stimulera ett ökat bostadsbyggande.

Processkartläggning 800 tkr

Håbomässan 200 tkr

Övriga åtgärder 1 000 tkr

11.2.1 Förändringar i nämndernas budgetramar

tkr	2019	2020	2021
Befolkningsförändringar	-28 013	-31 093	-30 902
Löneökning	-18 025	-18 400	-18 900
Prisökning	-2 631	-5 000	-5 000
Kapitalkostnader	1 050		
Justering engångsåtgärder	-1 020	2 000	
Ny organisation	-300		
Övrigt inkl Centrala projekt	-4 651	-1 000	-1 000
Tillskott	-28 750		
Effektiviseringskrav	22 337	24 393	17 312
Summa förändring	-60 003	-29 100	-38 490

Ramar har beräknats enligt tabellen.

Totalt tillförs nämnder, styrelser, bolag och kommunalförbund 60,0 miljoner kronor år 2019 jämfört med 2018 års budgetramar. Det är en ökning med 5,5 procent. Det är en större ökning än inför år 2018 då nämnderna tillfördes 43,2 miljoner kronor motsvarande 4,2 procent.

11.2.2 Resultat

Prognosen för skatte- och statsbidragsintäkter och fördelningen av ramökning till nämnder innebär att årets resultat för kommunen uppgår 21,0 miljoner kronor år 2019. Det motsvarar 1,8 procent av skattenettet. Målsättningen är att resultatet ska uppgå till 2 procent.

För år 2020 och år 2021 krävs effektiviseringar för att nå ett resultat på 2 procent av skattenettet.

11.2.3 Budgettram per nämnd

tkr	Budget 2018	Befolk- nings- föränd- ring	Löne- ökning	Pris- ökning	Kapital- kostnad	Intern- hyra	Justering engångs- åtg	Ny org	Övrigt	Tillskott	Effektivi- serings- krav	BUDGET- RAM 2019	Ramökning från 2018	Ramökning i procent
Övergripande verksamheter	-3 898	-50	-30				250		-79			-3 807	-91	-2,3 %
Räddningstjänst	-20 354	-59							-407			-20 820	-466	2,3 %
Håbo Marknads AB	-5 000	-65									101	-4 964	37	-0,7 %
Kommungemensamma projekt	-2 400	0							50			-2 350	50	-2,1 %
Löneökning	0		-2 351									-2 351	-2 351	
Kommunstyrelse	-63 387	-1 062	-1 110			310		200	-550	-1 250	1 306	-65 543	-2 156	3,4 %
Kultur och fritidsnämnd	-46 466	-606	-341		-2 973	4		-500		-1 500	1 008	-51 374	-4 908	10,6 %
Tekniska nämnden	-56 625	-710	-620		4 660	-3 591	680	-500			1 062	-55 644	981	-1,7 %
Överförmyndarnämnd	-2 374	-31	-2									-2 407	-33	1,4 %
Bygg- och miljö- nämnd	-13 453	-172	-321			65	-1 200				279	-14 802	-1 349	10,0 %
Barn- och utbildningsnämnd	-573 334	-9 594	-8 294	-2 631	-637	2 016				-7 000	11 890	-587 584	-14 250	2,5 %
Socialnämnd	-57 637	-755	-791			70				-6 000	1 184	-63 929	-6 292	10,9 %
Vård- och omsorgsnämnd	-251 870	-14 909	-3 980			1 126		500	-4 600	-13 000	5 507	-281 226	-29 356	11,7 %
Till förfogande			-185				-750		935			0	0	
Summa skattefinansierad verksamhet	-1 096 798	-28 013	-18 025	-2 631	1 050	0	-1 020	-300	-4 651	-28 750	22 337	-1 156 801	-60 003	5,5 %

11.3 Driftbudget

tkr	Budget 2018	Budget 2019	Plan 2020	Plan 2021
Kommunfullmäktige	-1 341	-1 482	-1 482	-1 482
Stöd till politiska partier	-1 000	-1 013	-1 013	-1 013
Valnämnd	-357	-12	-12	-12
Revision	-1 200	-1 300	-1 300	-1 300
Räddningstjänsten	-20 354	-20 820	-21 217	-21 617
Håbo Marknads AB	-5 000	-4 964	-5 060	-5 160
Centrala projekt	-2 400	-2 350	-3 350	-4 350
Löne- och prisförändringar	0	-2 351	-25 751	-49 651
Kommunstyrelse	-63 387	-65 543	-65 967	-67 115
Kultur- och fritidsnämnd	-46 466	-51 374	-52 284	-53 137
Teknisk nämnd	-56 625	-55 644	-56 711	-57 711
Överförmyndarnämnd	-2 374	-2 407	-2 407	-2 407
Bygg- och miljönämnd	-13 453	-14 802	-13 802	-14 002
Barn- och utbildningsnämnd	-573 334	-587 584	-597 384	-607 084
Socialnämnd	-57 637	-63 929	-64 929	-65 929
Vård- och omsorgsnämnd	-251 870	-281 226	-297 626	-314 126
Effektiviseringar			24 393	41 705
Summa verksamheter	-1 096 798	-1 156 801	-1 185 902	-1 224 391
Internränta	20 032	15 000	15 000	15 000
Kalkylerad pension o upplupna lönekostnader	-19 516	-19 000	-23 016	-27 032
Avskrivningar, internräntekostn, bidrag infrastruktur gemensamt	-2 775	-2 475	-2 175	-1 875
Tillkommande kapitalkostnader	0	0	-9 000	-15 500
Exploateringsverksamhet				
Verksamhetens nettokostnad	-1 099 057	-1 163 276	-1 205 093	-1 253 798
Skatteintäkter	1 060 353	1 096 226	1 138 792	1 195 402
Statsbidrag och utjämning	70 070	100 057	105 540	101 029
Finansiella intäkter	2 500	2 500	2 500	2 500
Finansiella kostnader	-18 791	-14 500	-16 852	-19 204
Resultat	15 075	21 007	24 887	25 929
Resultat som andel av skattenettot	1,3 %	1,8 %	2,0 %	2,0 %
<i>Resultat 2 % av skattenetto, tkr</i>	22 608	23 926	24 887	25 929

12 Investeringsbudget

Kommunens står inför ett ökat bostadsbyggande vilket ställer krav på kommunal verksamhet och infrastruktur. Barn- och utbildningsnämnden har angett att fler förskole-, grundskole-, och gymnasielokaler behövs, och vård- och omsorgsnämnden har tidigare redovisat nämndens behov av nya boenden för äldre och funktionshindrade.

Det är samtidigt angeläget att ständigt behovsanpassa kommunens utbud av lokaler, så att lokaler finns när de behövs, men inte står outnyttjade. Utmaningen för kommunen är att matcha den framtida demografiska utmaningen med ändamålsenliga lokaler.

Förvaltningarna arbetar med en tioårig investeringsplan som uppdateras inför det årliga budgetarbetet. Den tioåriga planen ska ge en samlad bild av investeringsbehovet och lokalförsörjningsplanen för kommunen som helhet, för att rätt prioriteringar ska kunna göras och för att skapa handlingsberedskap. Planen ska baseras på förvaltningens underlag, såsom lokalförsörjningsplan för förskola/skola/äldreomsorg/omsorg och underhållsplaner för fastigheter, gator och VA-anläggningar.

Den aktualiserade tioåriga investeringsbudgeten ligger nu till grund för inriktningsramarna för nämndernas investeringar.

Investeringar leder till ökade driftkostnader när de väl tas i bruk. Innan beslut fattas om igångsättning av investeringsprojekten måste noggrann analys av de ekonomiska effekterna göras inklusive hur finansiering på lång sikt ska ske.

Investeringar fastställs av kommunfullmäktige per nämnd och verksamhet.

12.1 Investeringar

Nämnder, tkr	Budget 2018	Budget 2019	Plan 2020	Plan 2021
Kommunstyrelsen	-24 570	-14 120	-3 200	-3 200
Kultur och livsmiljö/fritid	-2 844	-3 850	-32 700	-10 060
Tekniska	-279 416	-144 500	-196 101	-396 950
Bygg- och miljönämnden	0	0	0	0
Barn- och utbildningsnämnd	-22 484	-8 804	-10 800	-9 300
Socialnämnd	-120	-120	0	-120
Vård- och omsorgsnämnd	-1 940	-300	-16 840	-300
Summa skattefinansierade verksamheter	-331 374	-171 694	-259 641	-419 930
VA-verksamhet	-107 579	-28 000	-56 000	-86 000
Avfallsverksamhet	-2 269	-2 500	-7 000	-11 000
Summa taxefinansierade verksamheter	-109 848	-30 500	-63 000	-97 000
Summa	-441 222	-202 194	-322 641	-516 930

12.2 Exploateringsinvesteringar

tkr	Budget 2018	Budget 2019	Plan 2020	Plan 2021
Skattefinansierad verksamhet	-55 350	-30 565	-39 810	-4 845
Taxefinansierad verksamhet	-9 928	-22 500	-16 450	0
Ökning omsättningstillgångar	-2 100	-15 446	0	0
Summa	-67 378	-68 511	-56 260	-4 845

12.3 Investeringar per verksamhetsområde

	Budget 2018	Budget 2019	Plan 2020	Plan 2021
Kommunstyrelsen	-24 570	-14 120	-3 200	-3 200
Kommungemensamt	-21 200	-11 250	0	0
Övrig kommungemensam admi	-3 370	-2 870	-3 200	-3 200
Kultur och fritidsnämnd	-2 844	-3 850	-32 700	-10 060
Allmän kulturverksamhet	-690	0	-700	0
Bibliotek	-1 124	-250	-2 000	0
Utomhusanläggningar	-30	-3 000	0	-10 000
Simhall	-1 000	0	0	0
Mötesplats Skokloster	0	-500	-30 000	0
Kultur och livsmiljöadm	0	-100	0	-60
Socialnämnden	-120	-120	0	-120
Förvaltningsövergripande	-120	-120	0	-120
Barn och utbildningsnämnd	-22 484	-8 804	-10 800	-9 300
Musikskola	-60	0	0	0
Förskola	-1 300	0	0	0
Grundskola	-14 849	-8 804	-10 800	-9 300
Grundskola	-915	0	0	0
Gymnasieskola	-5 360	0	0	0
Vård- och omsorgsnämnd	-1 940	-300	-16 840	-300
Inventarier	-200	0	-300	-300
Särskilt / annat boende	-100	-50	-3 300	0
Korttidsboende	-710	0	0	0
Öppen verksamhet	0	-100	0	0
Särskilt boende LSS	-680	-50	-240	0
Daglig verksamhet LSS	-250	-100	0	0
Nytt LSS-boende	0	0	-13 000	0
KS tekniska avdelning	-279 416	-144 500	-196 101	-396 950
Gator, vägar, parkering	-22 432	-31 800	-46 200	-45 450
Parker	-2 809	0	-5 500	-1 500
Fastighet	-254 175	-112 600	-144 401	-350 000
Lokalvård	0	-100	0	0
Taxefinansierat	-109 848	-30 500	-63 000	-97 000
VA-verksamhet	-107 579	-28 000	-56 000	-86 000
Avfallshantering	-2 269	-2 500	-7 000	-11 000
Summa	-441 222	-202 194	-322 641	-516 930

13 Finansiering

tkr	Plan 2019	Plan 2020	Plan 2021	Perioden 2019-2021
Investeringsutgifter				
Skattefinansierade verksamheter	-171 694	-259 641	-419 930	-851 265
Taxefinansierade verksamheter	-30 500	-63 000	-97 000	-190 500
Exploatering, utgifter	-68 511	-56 260	-4 845	-129 616
Summa investeringar	-270 705	-378 901	-521 775	-1 171 381
Egen finansiering				
Budgeterat resultat	21 007	24 887	25 929	71 823
Avskrivningar	65 500	77 500	84 000	227 000
Exploatering, inkomster	57 613	46 260	67 420	181 293
Summa egen finansiering	144 120	148 647	177 349	480 116
<i>Lånefinansiering</i>	<i>-126 585</i>	<i>-230 254</i>	<i>-344 426</i>	<i>-691 265</i>
<i>Egen finansiering av investeringar, procent</i>	<i>53 %</i>	<i>42 %</i>	<i>34 %</i>	<i>41 %</i>

Finansieringsbehovsara

Investeringar för perioden år 2019 till 2021 beräknas till totalt 1 171 miljoner kronor inklusive taxefinansierade verksamheter och exploatering. 480 miljoner kronor kan finansieras med egna medel men 691 miljoner kronor måste lånas upp. Det innebär att om investeringar genomförs enligt ovan kan 41 procent av investeringarna finansieras med egna medel och 59 procent måste finansieras med extern upplåning under perioden.

Upplåningsbehovet för enbart år 2019 beräknas till 127 miljoner kronor. Behovet kan variera i tid beroende på om exploateringsprojekten följer tidsplanen.

14 Exploateringsbudget

Med exploateringsverksamhet avses åtgärder för att anskaffa, bearbeta och iordningställa råmark för att kunna bygga bostäder, affärer, kontor eller industrier. Där ingår också att bygga kompletterande gemensamma anordningar som gator, grönområden, VA- anläggningar m m.

Sammanställning, tkr	Total budget	Total prognos	Utfall t o m 2017	Budget 2018	Budget 2019	Plan 2020	Plan 2021
Inkomster	390 950	426 412	49 342	140 854	57 613	62 565	67 420
Utgifter	-366 509	-412 695	-197 913	-67 378	-68 511	-56 260	-4 845
Summa nettoexploatering	24 441	13 717	-148 571	73 476	-10 898	6 305	62 575
Specifikation:							
Anläggningstillgång, skattefinansierat	-223 132	-249 653	-104 244	-55 350	-30 565	-39 810	-4 845
Anläggningsavgift, skattefinansierat	164 768	149 728	5 674	47 237	6 613	23 215	30 600
Anläggningstillgång VA	-74 289	-95 004	-43 870	-9 928	-22 500	-16 450	0
Anslutningsavgift VA	72 991	74 606	2 552	25 593	12 867	13 850	11 320
Summa till balansräkning	-59 662	-120 323	-139 888	7 552	-33 585	-19 195	37 075
Utgift för omsättningstillgång	-69 088	-68 038	-49 799	-2 100	-15 446	0	0
Minskning omsättningstillgång	69 088	68 038	8 597	29 011	10 888	7 365	7 365
Intäkt att resultatföra	153 191	202 078	37 935	68 024	38 133	25 500	25 500
Kostnad att resultatföra	-69 088	-68 038	-5 416	-29 011	-10 887	-7 365	-7 365
Summa till resultaträkning	84 103	134 040	32 519	39 013	27 246	18 135	18 135

Tabellen visar att kommunens pågående exploateringsprojekt har en total budget över hela projektiden på ett positivt kassaflöde på 24,4 miljoner kronor (nettoexploatering). Aktuell totalprognos visar dock ett totalt positivt kassaflöde/nettoexploatering på 13,7 miljoner kronor, vilket är något sämre än budget.

2019 års exploateringar budgeteras till ett negativt kassaflöde/nettoexploatering på totalt 10,9 miljoner kronor. Björnbro/Logistik Bålsta kvarter 3-4 med medför negativt kassaflöde år 2019 på cirka 7 miljoner kronor då utbyggnad av infrastruktur ger mer utgifter än årets inkomster. I Bålsta centrum etapp 1 fortsätter infrastrukturbyggnationen och projekteringen för kommande etapper och negativt kassaflöde är cirka 6 miljoner kronor år 2019.

14.1 Exploateringsbudget per projekt

Nedan redovisas pågående exploateringsprojekt.

01 Logistik Bålsta kvarter 3-4

Nettoexpl oatering, t kr	Total budget	Total prognos	Utfall t o m 2017	Budget 2018	Budget 2019	Plan 2020	Plan 2021
Inkomster	159 447	172 483	7 550	6 650	51 933	40 250	66 100
Utgifter	-115 628	-128 664	-37 129	-6 000	-59 226	-20 000	0
Summa	43 819	43 819	-29 579	650	-7 293	20 250	66 100

02 Frösundavik etapp 1

Nettoexpl oatering, t kr	Total budget	Total prognos	Utfall t o m 2017	Budget 2018	Budget 2019	Plan 2020	Plan 2021
Inkomster	43 908	44 761	9 803	28 817	2 300	0	0
Utgifter	-62 675	-64 171	-31 605	-28 817	80	0	0
Summa	-18 767	-19 410	-21 802	0	2 380	0	0

03 Draget

Nettoexpl oatering, t kr	Total budget	Total prognos	Utfall t o m 2017	Budget 2018	Budget 2019	Plan 2020	Plan 2021
Inkomster	75 932	82 656	8 712	66 083	0	0	0
Utgifter	-55 270	-82 656	-81 020	0	0	0	0
Summa	20 662	0	-72 308	66 083	0	0	0

04 Svarta Lutans Väg

Nettoexpl oatering, t kr	Total budget	Total prognos	Utfall t o m 2017	Budget 2018	Budget 2019	Plan 2020	Plan 2021
Inkomster	3 331	6 191	5 860	0	0	0	0
Utgifter	-2 750	-2 623	-2 623	0	0	0	0
Summa	581	3 568	3 237	0	0	0	0

05 Viby Äng etapp E2

Nettoexpl oatering, t kr	Total budget	Total prognos	Utfall t o m 2017	Budget 2018	Budget 2019	Plan 2020	Plan 2021
Inkomster	0	0	0	0	0	0	0
Utgifter	0	-47	-51	0	0	0	0
Summa	0	-47	-51	0	0	0	0

06 Väppeby Äng

Nettoexpl oatering, t kr	Total budget	Total prognos	Utfall t o m 2017	Budget 2018	Budget 2019	Plan 2020	Plan 2021
Inkomster	43 149	55 138	16 741	29 586	0	0	0
Utgifter	-31 046	-43 036	-37 796	-1 409	-800	0	0
Summa	12 103	12 102	-21 055	28 177	-800	0	0

07 Mellanby

Nettoexpl oatering, t kr	Total budget	Total prognos	Utfall t o m 2017	Budget 2018	Budget 2019	Plan 2020	Plan 2021
Inkomster	1 450	1 450	676	0	0	0	0
Utgifter	-1 367	-1 367	105	0	0	0	0
Summa	83	83	781	0	0	0	0

09 Bålsta centrum etapp 1

Nettoexpl oatering, t kr	Total budget	Total prognos	Utfall t o m 2017	Budget 2018	Budget 2019	Plan 2020	Plan 2021
Inkomster	10 000	10 000	0	7 500	0	5 000	0
Utgifter	-43 000	-35 358	-7 794	-30 544	-5 750	-10 300	0
Summa	-33 000	-25 358	-7 794	-23 044	-5 750	-5 300	0

10 Tvåhusplanen

Nettoexpl oatering, t kr	Total budget	Total prognos	Utfall t o m 2017	Budget 2018	Budget 2019	Plan 2020	Plan 2021
Inkomster	34 200	34 200	0	0	3 380	0	1 320
Utgifter	-37 050	-37 050	0	-500	-2 815	-8 345	-4 845
Summa	-2 850	-2 850	0	-500	565	-8 345	-3 525

11 Lillsjöns Företagspark

Nettoexpl oatering, t kr	Total budget	Total prognos	Utfall t o m 2017	Budget 2018	Budget 2019	Plan 2020	Plan 2021
Inkomster	19 533	19 533	0	2 218	0	17 315	0
Utgifter	-17 723	-17 723	0	-108	0	-17 615	0
Summa	1 810	1 810	0	2 110	0	-300	0

15 Ekonomistyrprinciper

Syftet med ekonomistyrprinciper är att klargöra kommunens olika ansvarsinstanser samt det regelverk som styr kommunens ekonomiska verksamhet.

Ansvarsfördelning

Kommunfullmäktiges ansvar

Fastställer ekonomiska ramar för nämnderna.

Fastställer kommunens övergripande mål.

Kommunstyrelsens ansvar

Kommunstyrelsens roll är:

Att leda och samordna förvaltningen av kommunens angelägenheter och ha uppsikt över övriga nämndernas verksamhet (Kommunallagen 6 kap 1§).

Det åligger styrelsen särskilt att ha hand om den ekonomiska förvaltningen, vilket bland annat innebär att:

Ta ställning till vilka åtgärder som utöver nämndernas åtgärder ska vidtas om resultatutvecklingen avviker från den planerade. Kommunstyrelsen ska även göra nödvändiga framställningar till kommunfullmäktige.

Det är kommunstyrelsen, som genom sin ledande och samordnande roll, har ett övergripande ansvar för att utveckla och förvalta kommunens styrprinciper och modeller.

Göra noggranna genomgångar av dotterbolagens resultat och verksamhet (Håbohus AB, Håbo Marknads AB) i samband med delårs- och helårsbokslut.

Nämndernas ansvar

Nämnderna ansvarar inför fullmäktige - inom respektive ansvarsområde - att fullmäktiges intentioner efterlevs.

Nämnden ansvarar för att kontinuerligt analysera kvalitet och resultat i sitt grunduppdrag och utifrån analysen formulera utvecklingsmål. Nämnden ansvarar för att innan verksamhetsårets början ha en fastställd verksamhetsplan som beskriver grunduppdrag och utvecklingsmål.

Nämnden fastställer en budget utifrån de givna ekonomiska ramarna.

När obalans råder mellan ekonomi respektive verksamhet i form av kvalitet eller kvantitet är det således ekonomi som är överordnat. Hänsyn ska tas till lagstiftning eller ambitionsnivåer fastställda av kommunfullmäktige. Detta innebär att nämnden har mycket långtgående befogenheter och skyldigheter att vidta åtgärder för att hålla budgeten.

Nämnden är skyldig att hålla sig informerad om den ekonomiska utvecklingen (uppföljning och prognoser över budget- och verksamhetsutfall) och snabbt vidta åtgärder som leder till att budgeten hålls. Nämnden måste således fatta beslut om åtgärder. Utöver beslutade rapporteringstillfällen ska nämnden skyndsamt rapportera till kommunstyrelsen om väsentliga förändringar inträffar i verksamhet och i resultatutveckling.

Håbo kommun är en decentraliserad organisation vilket innebär att det är principiellt viktigt att inte överföra problemlösningen till högre nivåer eller till annan nämnd. Åtgärderna får således *inte* innebära att problemet överförs på annan nämnd eller kommunstyrelsen.

Det förhållandet att vissa poster i budgeten på kort sikt är "opåverkbara" för nämnden fritar den inte från ansvaret att hålla totalbudgeten. Nämnden ska genom planering och uppföljning ha sådan överblick att "opåverkbara" kostnader täcks inom den beslutade budgetramen.

Nämndsledamöter är skyldiga att medverka till att beslut om åtgärder för att hålla budgeten efterlevs. Om de förslag som framlagts av förvaltningen inte är acceptabla, ur nämndens synvinkel, är nämnden skyldig att fatta alternativa beslut som är genomförbara under året och som leder till att den av fullmäktige fastställda budgeten kan hållas.

Kommundirektörens ansvar

Kommundirektören ansvarar för att i samarbete med kommunstyrelsen leda, samordna, utveckla och följa upp kommunens verksamheter.

Kommundirektören har ett särskilt ansvar att följa den ekonomiska utvecklingen och regelbundet informera kommunstyrelsen om denna.

Kommundirektören leder arbetet i kommunens ledningsgrupp. Arbetet ska präglas av helhetssyn, syftar till att samordna och effektivisera kommunens verksamheter samt att leda arbetet med att omsätta kommunfullmäktiges övergripande mål till handling.

Förvaltningschefens ansvar

Förvaltningschefen arbetar fram den budget och verksamhetsplan som ska beslutas av nämnden.

Förvaltningschefen analyserar kontinuerligt verksamhetens grunduppdrag och utvecklar sitt arbetssätt i syfte att uppnå högre effektivitet och större värde för medborgaren.

Förvaltningschefen bistår sin nämnd med underlag för att underlätta för nämnden att fatta beslut.

Förvaltningschefens och linjecheferns ansvar

Kommunens samtliga chefer med budgetansvar har ansvar för sina verksamhetskostnader och intäkter, samt för sin verksamhets grunduppdrag och kontinuerliga utveckling. Ansvaret innebär att verksamheten måste anpassas efter fastställda ekonomiska ramar samt politiska beslut, även om de ekonomiska förutsättningarna ändras under året.

Regelverk

Taxor och avgifter

Kommunfullmäktige beslutar om övergripande principer och regler som rör taxor och avgifter för kommunal verksamhet liksom taxors och avgifters storlek. Taxor och beslut ska redovisas i budgetdokumentet årligen.

Driftbudget

En total budgetram beslutas per nämnd och år. Inom budgetramen kan nämnden fatta beslut om omfördelning så länge detta är förenligt med mål och direktiv beslutade av kommunstyrelse och kommunfullmäktige.

Tilläggsbudget

Tilläggsbudget ska tillämpas med stor restriktivitet. Omständigheter som medför att det vid budgettillfället råder stor osäkerhet kan medföra att fullmäktige och/eller kommunstyrelsen innehåller budgetutrymme för att senare fördela via tilläggsbudget. Alternativt kan kommunen budgetera ett resultat inom vilket de svårprognostiserade kostnaderna ryms.

Investeringsbudget

Definition av investering

En investering är en anskaffning av en varaktig tillgång med ett betydande ekonomiskt värde och en livslängd som är längre än 3 år. Tillgång är mark, byggnad, teknisk anläggning, maskiner eller inventarier. Med inventarier menas annan icke fast utrustning än maskiner. Begagnade inventarier och maskiner räknas inte som investering.

Gränsen för vad som anses som betydande värde för en inventarie, det vill säga inköpsvärdet, är ett halvt prisbasbelopp. År 2019 är beloppet **23 250 kr**. För inventarier som har ett naturligt samband eller som kan anses ingå som ett led i en större inventarieinvestering bör bedömningen göras utifrån inventariernas sammanlagda anskaffningsvärde.

För investeringar i anläggningar går gränsen vid ett väsentligt värde för anläggningen.

Lokaler som hyrs ut av fastighetsenheten

Verksamhet som har behov av förändringar i befintliga lokaler vilka hyrs från fastighetsenheten eller nya lokaler som ska hyras från fastighetsenheten, den verksamheten ansvarar för att begära investeringsbudget. Det är verksamheten som ska motivera investeringen med de behov som verksamheten har. Nya lokaler eller ändringar i lokaler resulterar i ökade internhyreskostnader. Beställande nämnd ska ta hänsyn till den ökade internhyran i driftbudgeten. Investeringsbudgeten överförs sedan till fastighetsenheten. Om beloppet är upp till 200 000 kronor räknas det istället som driftkostnad.

Investeringsbudget

Investeringsbudgeten fastställs av fullmäktige per nämnd och verksamhet.

Nämnden beslutar om investeringsbudget per projekt. En nämnds investering i årligt utbyte av inventarier kan redovisas som ett projekt och inventarier till nya verksamheter som exempel förskola, skola och boende, kan redovisas som ett projekt.

Investeringsbudgeten får inte omvandlas till driftbudget eller tvärtom.

För investeringsprojekt som omfattar minst 5 miljoner kronor ska igångsättningsbeslut fattas av ansvarig nämnd/styrelse innan projektet får starta. När sådana projekt avslutas ska slutrapportering om projektet redovisas till ansvarig nämnd/styrelse.

Ej förbrukad budget för pågående investering på projektnivå kan föras över till nästkommande år efter begäran från nämnd. Motivering ska lämnas av nämnden, varför investeringsprojekt ej slutförts samt när det beräknas slutföras.

En tioårsplan för investeringar ska tas fram årligen. Den ska ligga till grund för de investeringar som begärs i den årliga budgetprocessen.

Kapitalkostnader

Investeringsens värde ska skrivas av (fördelas) under livslängden och avskrivningskostnader uppstår under den tiden. Det uppstår också en kostnad i form av ränta på investerat kapital, så kallad internränta. Räntenivå fastställs årligen. Kapitalkostnaderna, i form av avskrivning och internränta, belastar driftbudgeten för den verksamhet som investerar.

Huvudregeln är att driftbudgetramen inte förändras utifrån kapitalkostnadernas förändring. Syftet är att verksamheterna ska prioritera mellan investering och driftkostnader. Undantaget är kapitalkostnader av väsentligt värde som kompenseras till

verksamheterna i samband med den årliga budgetprocessen, exempelvis vid nybyggnationer eller större investeringar.

Exploateringsbudget

Exploatera är att anskaffa, bearbeta och iordningställa råmark för att kunna bygga bostäder, affärer, kontor eller industrier. Där ingår också att bygga kompletterande gemensamma anordningar som gator, grönområden, VA- och elanläggningar m m.

För varje nytt exploateringsprojekt ska budget fastställas av kommunstyrelsen, eller i väsentliga fall kommunfullmäktige, senast i samband med igångsättningsbeslutet. Aktuella projekts budget samt en sammanställd exploateringsbudget redovisas i kommunens budget.

Väsentliga förändringar i projekten, vilka leder till avvikelse från projektets fastställda budget, ska tas upp till kommunstyrelsen för ny behandling.

Räntekostnad för bundet kapital under projekttiden debiteras tillgångarna i projektet, baserat på genomsnittlig ränta.

Uppföljning

Nämnden lämnar uppföljning och prognos av ekonomi och verksamhet till kommunstyrelsen och kommunfullmäktige vid tre tillfällen under året. Det är delårsuppföljning per 31 mars, delårsrapport per 31 augusti samt årsredovisning. Uppföljning och prognos görs för driftbudget, investeringsbudget, exploateringsbudget samt verksamhetens grunduppdrag och utvecklingsmål.

Vid väsentliga avvikelser i nämndens löpande uppföljning ska nämnden skyndsamt rapportera till kommunstyrelsen med förslag till åtgärder som nämnden beslutat eller kommer att besluta.

16 Beslut

Kommunfullmäktige

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL

12(2)

Sammanträdesdatum
2018-11-05

§ 116

Dnr 2018/00705

Budget år 2019, plan år 2020-2021

Kommunfullmäktiges beslut

1. Kommunfullmäktige fastställer kommunalskatten för år 2019 till 21:34 kr
2. Kommunfullmäktige fastställer driftbudgetram till revisionen för år 2019 till 1 300 tkr enligt fullmäktigepresidiets förslag, till skillnad från kommunstyrelsens förslag på 1 221 tkr
3. Kommunfullmäktige fastställer kommunstyrelsens förslag till driftbudgetramar år 2019 inklusive revisionen, totalt 1 156 801 tkr enligt följande

Kommunfullmäktige	1 482
Stöd till politiska partier	1 013
Valnämnd	12
Revision	1 300
Räddningstjänst	20 820
Håbo Marknads AB	4 964
Anslag för gemensamma projekt	2 350
Anslag för löneförändringar	2 351
Kommunstyrelse	65 543
Kultur- och fritidsnämnd	51 374
Teknisk nämnd	55 644
Överförmyndare	2 407
Bygg- och miljönämnd	14 802
Barn- och utbildningsnämnd	587 584
Socialnämnd	63 929
Vård- och omsorgsnämnd	281 226

4. Räddningstjänstens anslag om 20 820 tkr beslutas under förutsättning att Enköpings kommun fattar ett likalydande beslut om utökning av sin andel för år 2019.

5. Kommunfullmäktige fastställer kommunstyrelsens förslag till investeringsbudget år 2019, totalt om 270 705 tkr, enligt följande,

Skattefinansierade verksamheter:

Kommunstyrelse	14 120
Kultur- och fritidsnämnd	3 850
	144 500
	8 804

12 / 24

JUSTERARE

EXPEDIERAD

SIGNATUR

UTDRAGSBESTYRNING

Socialnämnd	120
Vård- och omsorgsnämnd	300
Exploatering	68 511
Taxefinansierade verksamheter:	
VA-verksamhet	28 000
Avfallsverksamhet	2 500
Totalt	270 705

6. Kommunfullmäktige beslutar att alla investeringar ska prövas utifrån möjligheten till extern medverkan

7. Kommunfullmäktige fastställer finansiella mål

8. Kommunfullmäktige fastställer ekonomistyrprinciperna

9. Kommunfullmäktige beslutar att kommunstyrelsen under år 2019 har rätt att omsätta lån, det vill säga låna upp motsvarande belopp på de lån som förfaller till betalning under år 2019 och vid omförhandling/ omplacering av kommunens befintliga lån mellan olika kreditinstitutioner.

10. Kommunfullmäktige beslutar att kommunstyrelsen har rätt att under år 2019 nyupplåna, det vill säga öka kommunens skulder, med 127 miljoner kronor.

11. Kommunfullmäktige beslutar, att såsom för egen skuld ingå borgen för Håbohus AB:s låneförpliktelser upp till ett totalt högsta lånebelopp om 1 240,0 miljoner kronor, jämte därpå löpande ränta och kostnader.

12. Kommunfullmäktige beslutar att såsom för egen skuld ingå borgen för Räddningstjänsten Enköping-Håbos låneförpliktelser upp till ett totalt högsta lånebelopp om 5,6 miljoner kronor, jämte därpå löpande ränta och kostnader

13. Kommunfullmäktige beslutar att ta ut borgensavgift av Håbohus AB enligt lagstiftningen om allmännyttan.

Sammanfattning

Enligt kommunallagen 11:8 ska budgeten för kommande år fastställas före november månads utgång och vid valår ska fastställandet ske av nyvalda fullmäktige. Ärendet har beretts av kommunstyrelsen och, när det gäller revisionens budget, av fullmäktiges presidium.

Kommunens budget för år 2019 innebär ett positivt ekonomiskt resultat på 21,0 miljoner kronor vilket motsvarar 1,8 procent av skattenettet. För år 2020-2021 är resultatet 2 % av skattenettet. För år 2019 liksom för

Kommunfullmäktige

kommande år under perioden medför budgetramarna att effektiviseringar måste ske i verksamheterna.

Investeringsbudgeten uppgår till 270,7 miljoner kronor år 2019. Under perioden år 2019-2021 planeras investeringar för totalt 1,2 miljarder kronor.

För att finansiera investeringarna uppgår nyupplåningsbehovet till 127 miljoner kronor år 2019. För perioden år 2019-2021 beräknas totalt 691 miljoner kronor behöva nyupplånas.

Kommunfullmäktiges nya övergripande mål för 2019 och framåt fastställs vid kommunfullmäktiges sammanträde den 10 december.

Följande finansiella mål gäller för 2019 och framåt:

- Kommunens resultat ska över perioden uppgå till i genomsnitt till två procent av skattenettet, exklusive realisationsvinster.
- Överskott och intäkter av engångskaraktär ska i första hand användas till att minska kommunens skuldsättningsgrad eller till för att finansiera kommunens investeringar.
- Exploateringsverksamheten ska totalt sett ge ett ekonomiskt överskott till kommunen.

Ekonomistyrprinciperna har uppdaterats enligt den nya styrmodellen.

Åtgärder med anledning av statsbidrag för att stimulera bostadsbyggande år 2019 ingår i driftbudgeten med 2 miljoner kronor.

Äldre- och handikappombudsmannen flyttas organisatoriskt från vård- och omsorgsnämnden till kommunstyrelsen och en budgetjustering med 500 000 kronor från 1 januari 2019 är gjord i budgetförslaget.

Beslutsunderlag

Partiernas budgetförslag

Synpunkter från fackförbunden

Tjänsteskrivelse - Kommunstyrelsens och fullmäktiges presidiums förslag till beslut

Protokollsutdrag KS 2018-10-22 § 201

Protokollsutdrag KSAU 2018-10-09 § 172

Budget år 2019, plan år 2020-2021, daterad 180928

Bilaga: Investeringar tekniska nämnden

Ajournering

Sammanträdet ajourneras för presidieöverläggningar.

JUSTERARE

EXPEDIERAD

SIGNATUR

UTDRAGSBESTYRKNING

Förslag till beslut på sammanträdet

Leif Zetterberg (C) yrkar bifall till kommunstyrelsens, tillika Håboalliansens, förslag till drift- och investeringsbudget.

Agneta Hägglund (S) yrkar inledningsvis att driftbudgeten och investeringsbudgeten ska beslutas var för sig. Vidare yrkar Agneta Hägglund (S) bifall till Socialdemokraternas förslag till driftbudget och investeringsbudget. Socialdemokraternas yrkande avseende investeringsbudget lämnas in skriftligt vid sammanträdet.

Michael Rubbestad (SD) yrkar bifall till Sverigedemokraternas förslag till driftbudget.

Charlotta Bjälkebring Carlsson (V) yrkar bifall till Vänsterpartiets förslag till driftbudget.

Owe Fröjd (Båp) meddelar att Bålstapartiet ansluter sig till Socialdemokraternas förslag avseende drift- och investeringsbudget med de ändringar som tillkommit det förslag som tidigare lagts i kommunstyrelsen. Vidare yrkar Owe Fröjd (Båp) bifall till dessa förslag.

Carl-Johan Torstensson (M) yrkar bifall till Håboalliansens förslag till drift- och investeringsbudget.

Per-Arne Öhman (M) yrkar bifall till Håboalliansens förslag till drift- och investeringsbudget.

Fredrik Anderstedt (S) yrkar bifall till Socialdemokraternas förslag till drift- och investeringsbudget.

Bo Johnsson (M) yrkar bifall till Håboalliansens förslag till drift- och investeringsbudget.

Robin Jande (V) yrkar bifall till Vänsterpartiets förslag till driftbudget.

Marie Nordberg (MP) yrkar bifall till Håboalliansens förslag till drift- och investeringsbudget.

Liselotte Grahn Elg (M) yrkar bifall till Håboalliansens förslag till drift- och investeringsbudget.

Ajournering

Sammanträdet ajourneras för presidieöverläggningar.

Beslutsgång

Ordförande Björn Erling (M) finner att när det gäller beslutspunkterna 1, 2, 4, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13 föreligger enbart ett förslag till beslut.

(kommunstyrelsens/fullmäktigepresidiets förslag). Ordförande frågar om dessa kan behandlas gemensamt och om förslag till drift och investeringsbudget behandlas separat i enlighet med Agneta Hägglunds (S) yrkande och finner att så sker.

Ordförande frågar därefter om fullmäktige bifaller förslag till beslut i ovan nämnda punkter och finner att så sker.

Beslutsgång - driftbudget

Ordförande Björn Erling (M) finner att fyra förslag till driftbudget föreligger:

- Håboalliansens förslag
- Socialdemokraternas och Bålstapartiets förslag
- Sverigedemokraternas förslag
- Vänsterpartiets förslag

Ordförande frågar prövar vilket av ovanstående förslag som fullmäktige bifaller och finner att fullmäktige bifaller Håboalliansens förslag till budget.

Omröstning begärs.

Omröstningsresultat - driftbudget

Ordförande utser kommunstyrelsens (Håboalliansens) budgetförslag till huvudförslag, vilket godkänns av kommunfullmäktige.

Därefter frågar ordförande om kommunfullmäktige utser Socialdemokraternas och Bålstapartiets, Sverigedemokraternas eller Vänsterpartiets budgetförslag till motförslag mot Håboalliansens förslag. Ordförande finner att kommunfullmäktige utser Socialdemokraternas och Bålstapartiets förslag till motförslag.

Följande propositionsordning föreslås och godkänns: Ja-röst för bifall till Håbo-alliansens budgetförslag och Nej-röst för bifall till Socialdemokraternas och Bålstapartiets budgetförslag.

Ja-röst lämnas av: Liselotte Grahm Elg (M), Björn Erling (M), Jan Sundling (M), Ulf Winberg (M), Christofer Bonde (M), Carl-Johan Torstensson (M), Nils-Åke Mårheden (M), Tommy Rosenkvist (M), Bo Johnsson (M), Per-Arne Öhman (M), Leif Zetterberg (C), Per Widén (C), Johan Jakobsson (C), Anette Erling Jivenius (L), Gunilla Alm (L), Fred Rydberg (KD), Marie Nordberg (MP)

Nej-röst lämnas av: Agneta Hägglund (S), Pyry Niemi (S), Helene Cranser (S), Fredrik Anderstedt (S), Antonio Lopez (S), Lars-Göran Bromander (S), Inger Wallin (S), Sven Erkert (S), Eva Staake (S), Sven-Olov Dväring (S), Maria Annell (S), Owe Fröjd (Båp), Sjunne Green (Båp), Cecilia Anna Rosrell (Båp)

Kommunfullmäktige

Avstår: Charlotta Bjälkebring Carlsson (V), Robin Jande (V), Michael Rubbestad (SD), Anders Ekelöf (SD), Ann-Sofie Borg (SD), Thomas Moore (SD), Erik Nylén (SD), Carol Lundahl Moore (SD), Zinaida Belonoshko (SD), Tiina Fransson (SD)

Med 17 ja-röster, 14 nej-röster och 10 som avstår bifaller kommunfullmäktige Håboalliansens förslag till driftbudget.

Beslutsgång - investeringsbudget

Därefter behandlas investeringsbudgeten. Ordförande frågar om fullmäktige bifaller Håboalliansens förslag till investeringsbudget eller Socialdemokraternas förslag till investeringsbudget och finner att fullmäktige bifaller Håboalliansens förslag.

Omröstning begärs.

Omröstningsresultat - investeringsbudget

Följande propositionsordning föreslås och godkänns: Ja-röst för bifall till Håbo-alliansens budgetförslag och Nej-röst för bifall till Socialdemokraternas och Bålstapartiets budgetförslag.

Ja-röst lämnas av: Liselotte Grahn Elg (M), Björn Erling (M), Jan Sundling (M), Ulf Winberg (M), Christofer Bonde (M), Carl-Johan Torstensson (M), Nils-Åke Mårheden (M), Tommy Rosenkvist (M), Bo Johnsson (M), Per-Arne Öhman (M), Leif Zetterberg (C), Per Widén (C), Johan Jakobsson (C), Anette Erling Jivenius (L), Gunilla Alm (L), Fred Rydberg (KD), Marie Nordberg (MP)

Nej-röst lämnas av: Agneta Hägglund (S), Pyry Niemi (S), Helene Cranser (S), Fredrik Anderstedt (S), Antonio Lopez (S), Lars-Göran Bromander (S), Inger Wallin (S), Sven Erkert (S), Eva Staake (S), Sven-Olov Dväring (S), Maria Annell (S), Owe Fröjd (Båp), Sjunne Green (Båp), Cecilia Anna Rosrell (Båp)

Avstår: Charlotta Bjälkebring Carlsson (V), Robin Jande (V), Michael Rubbestad (SD), Anders Ekelöf (SD), Ann-Sofie Borg (SD), Thomas Moore (SD), Erik Nylén (SD), Carol Lundahl Moore (SD), Zinaida Belonoshko (SD), Tiina Fransson (SD)

Med 17 ja-röster, 14 nej-röster och 10 som avstår bifaller kommunfullmäktige Håboalliansens förslag till investeringsbudget.

Reservation - driftbudget

Agneta Hägglund (S), Pyry Niemi (S), Helene Cranser (S), Fredrik Anderstedt (S), Antonio Lopez (S), Lars-Göran Bromander (S), Inger Wallin (S), Sven Erkert (S), Eva Staake (S), Sven-Olov Dväring (S), Maria Annell (S), Owe Fröjd (Båp), Sjunne Green (Båp), Cecilia Anna Rosrell

(Båp) Charlotta Bjälkebring Carlsson (V), Robin Jande (V), Michael Rubbestad (SD), Anders Ekelöf (SD), Ann-Sofie Borg (SD), Thomas Moore (SD), Erik Nylén (SD), Carol Lundahl Moore (SD), Zinaida Belonoshko (SD), Tiina Fransson (SD) reserverar sig mot beslutet avseende driftbudget.

Reservation - investeringsbudget

Agneta Hägglund (S), Pyry Niemi (S), Helene Cranser (S), Fredrik Anderstedt (S), Antonio Lopez (S), Lars-Göran Bromander (S), Inger Wallin (S), Sven Erkert (S), Eva Staake (S), Sven-Olov Dväring (S), Maria Anell (S), Owe Fröjd (Båp), Sjunne Green (Båp), Cecilia Anna Rosrell (Båp), Michael Rubbestad (SD), Anders Ekelöf (SD), Ann-Sofie Borg (SD), Thomas Moore (SD), Erik Nylén (SD), Carol Lundahl Moore (SD), Zinaida Belonoshko (SD), Tiina Fransson (SD) reserverar sig mot beslutet avseende investeringsbudget.

Beslutet skickas till:
Samtliga nämnder
Revisionen